

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארת שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ד' לפניו ל'עו'למי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת חקת (בא"י בלק) תשפ"ב

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 **אשה אמה** מת ואשה אמה לא מת הרי זו לא תנשא - והואל ובאת שניה קודם
 2 שיתורה ע"פ ראשונה ואפילו שניה זו צרחה אוסרתה. ובגמרא מתקמינה לה להאי
 3 תנאם כרבי מאיר, דאמר: צרחה נמי מבטלה לה. **גמרא** לא מת איצטריכא ליה -
 4 דאף על גב דב שקלא פשטאן לא עלה תנשא בערות בחרתה, איצטרך לאשמעונית
 5 הכא ומבטחה לה נמי לא תנשא. דמדה

6 דהניא: כיון דאיתא ומעריטא גילא רענא
 7 ולצטריו לצרחה קאחיה. ולענה עלה תנשא
 8 רחמות נפשע עם פלשתים קעברא. הלכך
 9 אפילו היא חתונה, קמשמע לן. במתולקת
 10 שנייה - במתולקת אחרונה אף ראשונה שניה.
 11 דלא תימא חטמה דברי הכל הוא, אלא רבי
 12 יודדה ורבי שמעון היא. דאמר: עדה לא
 13 מבטחה. לא מת לא הכחשה היא - רבנן
 14 הימנה לקמא. ואשה אומרת לא מת - אבול
 15 צרחה במשמע. **משנה** היתה - צרחה בת
 16 ישראל לבן. תאכל בתרומה - צרחה
 17 שבעלה קיים. ואנה חוששת לעדות בחרתה
 18 הואל ואינה נאמנת להשיאה אינה נאמנת
 19 לפסלה. והפותרה אומרת - שאן כלה מעידה
 20 לחמותה. ודאי על גב דאמר כרישא ימ'
 21 בעליה. וקפעי על צד כלות. ודחיא רביית -
 22 אפילו הכי לא מדימנא. כדאמר לעיל (ק"ב).
 23 דלא בעלה מיירא ולא חמה מיירא. כיון
 24 - מוחתה בת ישראל לבן כו'. **גמרא** עירב
 25 דעפא - תשמע מונעת לה מבטלה. הא דאי
 26 משקריא ביה לקלקלה שנושא. אפילו שריא
 27 נשוא - מוחת פניה עם פלשתים. מורי לה
 28 לרבי עקיבא - דלא מוחקין לה בשקרינת כולי
 29 הא. ונהי לרשמיא לא מדימנא. אבל לחמותא
 30 לענין תרומה - תתושע. ניחן לי בן - אשה
 31 שהלכה עם בעלה למדינת הים, וכי
 32 מכאן לא היה לה בן ועמדה בחוקת יבום.
 33 ובאת ואמרה: ניחן לי בן במדינת הים. ומת בני
 34 ואחר כך בן בעלי, דלא מפקא נפשח חתוקה
 35 קמייהא. שנידון היא ערובה ליבום - נאמנת
 36 ומותרת לחליבום. אינה נאמנת - לדעשא
 37 לשוק כול מילתיה. דכיון דעמדה בן אשה -
 38 אבעלה הימנה. דרייקא ומנסבא. אבל לאפקי
 39 נפשה ברייה - לא הימנה. דנפשי דסניא ליה.
 40 וחיישנא מדימנא דרייקא ומנסבא. ודאפק נפשה מחתוקה. אמר
 41 באי יבם ליבמה - לא שבעקין לה וחילצת
 42 לרבייה - מיטשא משטע.

32 **שמואל**: הלכה פרבי טרפון. אמר אביו, אף אנן נמי תנינא: "גיתן לי בן גמדינת תימן, מת
 33 בני ואחר כך בעלי" - נאמנת. "בעלי ואחר כך בני" - אינה נאמנת. וחוששין לרבייה,
 34 וחולצת ולא מתייבמת. לרבייה הוא דחוששין, הא לרבייה צרה אין חוששין, שבעה מיניה.

1 וזבא פשיטא: ויש לומר: דנמה ליה לאקשוי מסיפא. כיון דמבטח לה. אי נמי דרישא דרתם,
 2 כיון דעך אחר נאמן מן התורה - הוי כחרי זרתי, ואי מבטחי אחידי - לא היה שותף
 3 אבל הכא - תקנתא דרבנן היא. **ומבחיטות** זו את זו הרי אלו לא ינשא - ודאי
 4 אחת מן שוקותיה. ואולי שתיהם אומרות שקר, כי לא ידעו אמנות הדברים. ואיכא שם
 5 דאמר בגמרא דרמי פלוג ברישא, ואיכא נמי
 6 הבחשה. ולא תנשא. והא אבא נקט פלוגתייהו
 7 ברישא - משום דזה אמר דבסיפא מודה.

8 **ושיך** לעמוד קרוב.
 9 **הואיל** זו וזו מודות שאין קיים - אבל
 10 המבטחת ואומרת קיים, אותה לא
 11 תנשא ודרישא מתוקמא בחתייהו.

12 **מעמא** דאברהם לא מת איצטריכא כו' -
 13 ואם תאמר: דהוה מדייק הא לא מת'
 14 איצטרך ליה לאשמעונית שאף על פי שבטחה
 15 צרחה תנשא וליכא למימר דהא פשיטא, כיון
 16 שאין צרחה מעידה לחמתה - דהא איצטרך
 17 טובא. דפליגי רבי מאיר. עלה. ולרבי יוחנן נמי
 18 אשמעינן רבי מאיר מודה כהא. ואומר רבינו
 19 יצחק דרייקא מקאמר ואת שאומרת לא מת - לא
 20 תנשא, דלא הוי לה ליה למיחן גאלא אחת אומרת
 21 תנשא, דלא הוי לה ליה למיחן גאלא אחת אומרת
 22 דאומרת מת קאי. ודחיא דלא מת - שיהיה
 23 לנפשה חיובא דאיסורא.

24 **סלקא** דעךק אימינא דאמת מיית - ש
 25 לט לומר שמת יותר ממה שהיתה
 26 שותקת. דאי נשקח - דאי רביעא בעל לקלקלה. אבל
 27 בשאומרת לא מת - מוחת שנוא אומרת כן
 28 שדאי רצה שחתענן. דאי לא ידעה דמית -
 29 היתה שותקת לקלקלה. ואם תאמר: מכל מקום
 30 היכי סלקא דעתא למשרייה, כיון דשתייה
 31 הניכא חתיבה דאיסורא? דאי לומר: דאפילו
 32 מודה ונתנה אמתלא לרבייה - אינה נאמנת.
 33 דלא דמיא (תובטא כבא). אלא שיהא אשה
 34 איש אני' וחורתי ואמר: פשיה אני' דאבנת
 35 כשנתנה אמתלא לרבייה.

36 **דכל** לא מת בערות אלא בהכחה וכו' -
 37 נראה לעיל לרבינו יא' וכו' קאמר. הכל לא
 38 מת - אפילו בבת אחת, ובערות דוקא לא היא
 39 הבחשה. ודימננה רבנן, וצרתה שאומרת שוב לא
 40 מת אין להאמינה. אבל בעד ועד בבת אחת -
 41 אומר מבתיקין בסיפא לא תנשא. אפילו בערתי משמע
 42 עד אומר מת וחתיהוה ליעשא. הא לא חתייהוה
 43 ליעשא אלא באו שניהם בבת אחת - לא תנשא.
 44 כיון שיש לפרש דבערות דוקא איירי, וטעמא
 45 ודלא הוי חתייהוה שבטחה. וצרתה
 46 ואין לה לאמינה. ולכך נשוא האחרת, אבל זו
 47 אומרת מת וזו אומרת נטרתי - דהיא ודאי
 48 הבחשה. כיון דשתייהן באות לחייהו עעמן ואינן
 49 מנוונות בדיקון, דאמר ברדמי, אמר
 50 אומרת

51 אומרות הדברים. והשתא דייק שפיר מסיפא, דקתני: אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת - הרי זו לא תנשא. ואפילו צרות משמעו כדפריש בפרקין. דאי לא הכי - וזו משמעוהו היכי
 52 עד ועד ועלמא דקאמר בשלמא לרבי אלעזר - תנאם כרבי מאיר, ופליגי איירשא דאמר תנשא אפילו בבת אחת, אלא לרבי יוחנן קשה כו'. אבל אם היינו מפרשים רבי יוחנן איירי וכל
 53 לא מת היינו בוא אחר זה - אם בן מאל משקת מסיפא לרבי יוחנן ועל כולו עלמא ש' להמפידה לרבי אלעזר דאירי בבת אחת, אלא שנוע מנה דבזלה שנשוא איירי בבת אחת. ודוקא
 54 בעדה. דכל לא מתי' בערות אשה לאו דוקא אלא בערה, כדפרישתי. **אשה** אומרת מת ואשה אומרת לא מת - אי אמרין דאשה אחת מבטחה אתה הנה היכא שבאין יחד, ואם אמר
 55 הוא כו' היה לה ברוחני הכי, דהוי ליה ברוחא שפי. ובירושלמי מבא רבי יהודה דאין רבי בני נמי. ומיניה ברייתא זבאי. **לא** לרבי יוחנן קשיא - דראשונה אומרת אפילו בערתי משמע
 56 ואם תאמר: מניין? ולמאן נבשם בעלמא איירי. דהיינו בן פכרי' ימ' שקינא (סוטה לא.ב) עד אחד אומר נענטא, ועד אחד אומר לא נענטא, אשה אומרת נענטא כו'. והנה לא קאי
 57 אצרות, ואפילו זבאי קתיי אשה ויש לומר: דרתם ליכא למיעטעו בערות איירי. **חתייהוה** אוקומא חתות אשה. וזו צרחה אין לאמינה, ואוקומא חתות אשה. מיהו, איכא זבאי חתיא איסורא מנה פתך. ובזבי
 58 דאורייתא, דאוקומא חתוקה דרייקא ומנסבא. ועל צרחה אין לאמינה, ואוקומא חתות אשה. מיהו, איכא זבאי חתיא איסורא מנה פתך. ובזבי
 59 גזנא לא ליפנין מוסתה, כדמשמע בריש מטה נדה (ב.ב.) ובמסכת חולין (ט.ב.) **אף** אגן נמי תנינא - הא דלא מייתי רישא דהאשה שהלכה היא ובעלה - שזא משום דסיפא מיירי בותר
 60 כימה לשוק. במילתיה רבי טרפון, דייק מנייה. **לרבייה** הוא דחוששין. ומהנה בערתי: דהכי כתיבי סימניה לרבי טרפון מן קרניה לרבייה חוששין, ולא לרבי צרחה ולמא
 61 דהא רבי עקיבא מודה. כיון שאם לא נחשו לרבי צרה ליכא בערתי כלי, דהא רבי עקיבא. אילו לא נחשו לרבי צרה ובלא תרומה - איכא עבירה כדאמר ואומר רבינו יצחק. ולא

62 דייק אלא מיתור חוששין לרבייה.
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

קפב יבמות. פרק חמישה עשר - האשה שלום דף קיח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזילץ)
 הנוספות

1 **משנה** נתן גט לבל אהת - אם אינו חפץ לישא את כולו. **גמרא** קידש קתני - דאיבא למיטר דתם הוא דקאמר רבי טרפון ונעזיח מביניהם, ולא עשה מעשה, אבל בעל -
 2 לא קתני לזילפולו רבי טרפון, דבין עדשה בה משהו וניהי אהיה בקדושי כנאה - צריך להוציא עצמו מיד עבירה, וליתן לטובו, גול קתני - הודיא לאיסורא עבד - קניס
 3 ליה רבי עקיבא, אבל לקח מקח חמישה, ואין יודע אי אהו - לא קתני לדקסיה רבי עקיבא, מפלי דתנא קמא פליגי עליה - ואמר בקידוש ולקח פליגי, דליבא איסור כולי האי. אבל
 4 בבעל גזול - אפילו רבי טרפון מודה, ומאי קידש קידש בבניאה - דגנה אותה, ואפילו הכי פטר רבי טרפון, ולא תניא: ליתני גזול ולא אביעי קדוש, דתרווייהו איצטרך, תנא קדוש

5 בבניאה להודיעך כחו דרבי עקיבא, דאיסורא
 6 דרבנן הוא עקביה, דרב מנגיד אמאי דקמסד
 7 בבניאה, ואין כאן איסורא ואוריתא - אפילו
 8 הכי קניס. **משנה** מת בעלי ואחר כך מת בני
 9 - והריני מותרת לשוק - נאמנת, שהרי בחוקת
 10 לשוק יצאה, והפה שאסר הוא הפה שהתיר.
 11 אינה נאמנת - להתיישב לו, וחוששין אמאי דקמסד,
 12 דאפקה נפשה מחוקה, ולא מיתיראי בלא
 13 חליצה, דשיתיה לנפשה חתיכה דאיסורא
 14 מעלמא, ניתן לי בן - והיא הלכה בלא בן,
 15 ובחוקת עתידה ליביבם, ניתן לי יבם - שהלכה
 16 תמזיה במזניה הים, והיא הלכה בחוקת שאין
 17 לה יבם, מת בעלי ואחר כך מת בעי בני -
 18 דתרווייהו קשריא נפשה לשוק - נאמנת,
 19 הוא הפה שהתיר. **גמרא** הוכיח נש לאשתו
 20 - עשהה שלוח לבקלה, וחיבה לה על ידי שלוח
 21 שחתורה מעבשה, במקום יבם - שיש לו את,
 22 ותנחו לפוטרה הימנו, דשלא במקום יבם והוא
 23 בא לגרשה - פשיטא לן דלא מיגרשה עד
 24 שתגיע לידה, דאין חבין לארם שלא בפניו, אלא
 25 הבא, מי אמרין ומת הוא כו' רי, וחוששין
 26 לירבתי - מדקתני בתרווייהו 'חוששין' - ביצחק
 27 בחוקת והיתרו לשוק ובאה החזיקה עצמה
 28 ליבם, וקתני 'חוששין' ולא אמרין אוקמה
 29 אוחקה ותנשא, דהא ודאי משקיא משום
 30 דרחמנו ליה קאמרה, אלא שמת מחזקין לה
 31 באבהו, ומדקתני נמי בחוקת יוצאה ליבם ובאה
 32 החזיקה עצמה לשוק, כיון 'ניתן לי בן ומת'
 33 בעלי ואחר כך בני' וקתני חוששין, ולא התייבם,
 34 ולא אמרין ודאי משקיא ומשום דסניא ליה
 35 קאמרה - אלא נשנין דלא סניא ליה, אלא
 36 מספקא לה, ונבי מוכח נש נמי מספקא לה, אי
 37 רחמא ליה וחוב הוא לה, אי סניא ליה חובת
 38 הוא לה, ותחלוץ ולא התייבם, כו' דו - גופים
 39 ענינם, כל דהו בעל, דשפוטמא נביא - גזי
 40 עמיה, בורסיה בי חירא רביא - מחוקת
 41 עצמה מנשואה, ונתנת כסאה אצל חשבות
 42 חרות הארץ, דנפשא - אמרנו מוסאה, נפצי
 43 עצמ. דקולסא נביא - שמען פסול משהו.
 44 מלפניו - עדשים, שהוא מנבל קל ואין סתרון
 45 כיס כל כך, אינה שואלת מנוגה, אך יקרא שמו
 46 עלה.

הדרן עלך האשה שלום
 משנה האשה

1 **משנה** קידש אהת מהמשן נשים ואין יודע אי זו
 2 קידש, כל אהת אומרת: "אוהי קידש" - נתן גט לכל
 3 אהת ואהת, ומניח בתוכה בניהן ומסתלק, דברי רבי
 4 מרפון. רבי עקיבא אומר: אין זו דרך מוציא מיד
 5 עבירה, עד שיתן גט וכתובה לכל אהת ואהת. גול
 6 אהר מהמשה ואין יודע מאיזה גול, כל אהר אומר:
 7 "אוהי גול" - מניח גולה בניהן ומסתלק, דברי רבי
 8 מרפון. רבי עקיבא אומר: אין זו דרך מוציא מיד

9 עבירה, עד שישלם לכל אהר ואהר. **גמרא** "קידש" - קתני, "בעל" - לא קתני, "גול" -
 10 קתני, "לקח" - לא קתני, מיני מתניתין? לא תנא קמא ולא רבי שמעון בן אלעזר: דתניא,
 11 רבי שמעון בן אלעזר אומר: לא נחלקו רבי מרפון ורבי עקיבא על שקידש אהת מהמשן נשים
 12 ואינו יודע איזו קידש - שמיני בתוכה בניהן ומסתלק, על מה נחלקו - על שבעל, רבי מרפון
 13 אומר: מניח בתוכה בניהן ומסתלק, רבי עקיבא אומר: עד שישלם לכל אהת ואהת, לא
 14 נחלקו רבי מרפון ורבי עקיבא על שלקח מקח מהמשן בני אדם ואין יודע מאיזה מהן לקח
 15 - שמיני דמי מקח בניהן ומסתלק, לא נחלקו אלא שגול מהמשה, שאמר רבי מרפון: מניח
 16 גולה בניהם ומסתלק, ורבי עקיבא אומר: עד שישלם גולה לכל אהר ואהר. מדקאמר רבי
 17 שמעון בן אלעזר ב'קידש' ו'לקח' לא פליגי - מכלל דתנא קמא סבר פליגי. מני? אי תנא
 18 קמא - ליתני "קידש" ו'לקח', אי רבי שמעון בן אלעזר - ליתני "בעל" ו'גול'! לעולם רבי
 19 שמעון בן אלעזר, ומאי "קידש" - קידש בבניאה. תנא "קידש" - להודיעך כחו דרבי עקיבא,
 20 דאף על גב דאיסורא דרבנן עבד - קניס, תנא "גול" - להודיעך כחו דרבי מרפון, דאף על
 21 גב דאיסורא דאורייתא עבד - לא קניס. **משנה** האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים,
 22 ובנה עקמה, ובאת ואמרה: "מת בעלי ואחר כך מת בני" - נאמנת. "מת בני ואחר כך מת
 23 בעלי" - אינה נאמנת. וחוששין לדבריה, וחולצת ולא מתייבמת. "ניתן לי בן ממדינת הים"
 24 ואמרה: "מת בני ואחר כך מת בעלי" - נאמנת; "מת בעלי ואחר כך מת בני" - אינה נאמנת
 25 וחוששין לדבריה, וחולצת ולא מתייבמת; "ניתן לי יבם ממדינת הים", אמרה: "מת בעלי
 26 ואחר כך מת יבמי", "במי ואחר כך בעלי" - נאמנת; הלכה היא ובעלה ויבמה למדינת הים,
 27 אמרה: "מת בעלי ואחר כך יבמי", "במי ואחר כך בעלי" - אינה נאמנת, שאין האשה נאמנת
 28 לומר "מת יבמי", שתנשא, ולא "מתה אחותה", שתפנס ליתרו, ואין האיש נאמן לומר "מת
 29 אחי", שייבם אשתו, ולא "מתה אשתו", שישא אחותה. **גמרא** בעא מיניה רבא מרב כהן:
 30 הקמיה גט לאשתו במקום יבם מהו? בין דסניא ליה - וכות הוא לה, וכן לאדם שלא בפניו.
 31 או דלמא: בין דוימנין דתקמא ליה - חוב הוא לה, ואין חבין לאדם שלא בפניו? אמר ליה,
 32 תנינא: וחוששין לדבריה, וחולצת ולא מתייבמת. אמר ליה רבינא לרבא: תמונה גט לאשתו
 33 במקום קמיה מהו? בין דאית לה קמיה בתריה וכות הוא לה, או דלמא ניהא דגופא ערוף
 34 לה? תא שמע, דאמר ריש לקיש: טוב למיתב טו דו מלמיתב ארמלו. אבי אבוי: דשמישקא
 35 נביא - כורסיה בי חרתא רמו לה. רב פפא אמר: דנפשא נביא - תיקור כספי בבא ותתיב.
 36 רב אשי אומר: דקולסא נביא - לא בעיא טלפתי לקדדיא. תנא: וכולן מנות וחולות בפעליהן.

הדרן עלך האשה שלום

יבמות. פרק ששה עשר - האשה בתרא דף קט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קפה

1 **משנה** האשה שהלך בעלה ב' לא תנשא - הואיל ובלא גימא ניס בעלה. ולא
2 **תתייבם** - שגמא לידה צורחה. ובגמרא פריך: אמאי לא תנשא? תחלוץ ותנשא
3 ממה נפשך. **דאי צורה** - משרש בגמרא. **ותהא לה חמות** - במדברת הים. ושגימאה לא
4 דיה לה. **כי יאין יבם יולד** - אתה חוששת שיתן לך יבם. אף על גב דחיישקן לעיל
5 שגמא לידה צרה - התם הוא דכל מה דילדה

6 **צדן בין זכר בין נקבה** - מסיק לה לראת מיבם.
7 **אבל בת חמות**, דאי נמי לידה לא זיק לה לךך
8 אלא אם בן לידה צרה - וכו'. **ובלי האי לא חיישינן**
9 שגמא לידה זכר יהיה. **יצתה מליאה** - יצתה
10 חמותה מעוברת. **חוששת** - שגמא זכר היה.
11 **אינה חוששת** - דאיכא למימר שגמא הפילה.
12 ואתלמדו למור לא הפילה - שגמא נקבה היתה.
13 **גמרא** לביצה אחרייה - אם בא עומק שאין
14 צורחה מליאה חוששת שיתן אשה
15 אחרת נשא. ומותרת ליבם. **רבי מאיר** חייש
16 ליקומא - בפרק הבבל שחטין (חולקין) גבי
17 כותים, שגור על כל כותים משום אותם שמנאו
18 דמות יונה בתר גריות החשוחו לה. **תשע**
19 **עויהו** - דהנפא (שם תנא): ובגמרא - הדין
20 אחר הרוב. **דכין דתויתו לפנינו**, ואנו הדין
21 שחזון מוכרח בשל שותות. **וסתריד** - שנים
22 עשר מזכין ואחד עשר מחביבין. **דיקמאן** לן
23 **דבאי** (מסתרידן מ"א). **דחוייל רוב מזכין**, וקמן
24 נתינה. **דליתא קמן** - כגון הבא, ונדחיל רוב
25 נשים שבעולם. **אימא סיפא** היתה לה חמות
26 אינה חוששת - אמאי? **נתי נמי דוכים**
27 מיעטא. **בפרשמיש** ואילי, מידה חלק אדר רוב
28 נשים. **דכין רוב נשים מתעברות** - ליבא
29 למימר בכוחים מיעטא דמיטשא, אלא חד
30 מיעטא, דרוב נשים מתעברות וילדות ומיעט
31 בו. **רבי גרסינן** וזהו הלך וזכרים מיעטא וליחוש.

32 **דאיסור ברת חשש** - שגמא נתעברה צורחה. לא
33 חשש - שגמא נתעברה חמותה. ואוקמה
34 אוקמה. **מה לי איסור לאו** - מי גל בעיני
35 למיחש לספק איסור לאו, כי היכי דחיישינן
36 לספק איסור ברת? **הא מדיד דקיימא** לאו
37 דהחקה דרובן אלא דברא הנותה. **דינפנא** לברת
38 עבדי החקה, ללאו לא עבדי החקה ברב
39 הנותה, דרבא שגמא איסורא דארייתא ממש
40 עבדי.

1 **דלמא**, כיון דאיתחקה לשוק - לא חייש רישא דאיתחוק ליבום - **תייבם**, אמר רב
2 **רב רב אבובי**: **רישא דאיסור ברת** - חיישש, סיפא דאיסור לאו - לא חיישש. **אמר רבא**:
3 **מכרי, הא דאורייתא והא דאורייתא**, מה לי איסור ברת מה לי איסור לאו? **אלא אמר רבא**:
4 רישא

5 חלב פטור. והשתא אתי שפיר, דמשכת רב שמעון בן גמליאל דלא חייש למיעטא בריש פרק 'כל העלמים' (עבודה זרה מ"ב) **לא גור** נשא מקומת אטו אתו מקום. **כדנור** רבי מאיר
6 החם. **וקאמר** נמי רבן שמעון בן גמליאל: כל מנחה שחזוקים ב כותים כר - אלמא לאו חייש למיעטא. **ורבי יוחנן** נמי אבל שמועתי כותים. **ומיהו**, כמותים אין לכתביא יאה, דמישום דאדו
7 רשע אין לחזוקין כולם רשעים. **אבל בפרק 'עשרה יוחסין'** (קדושין ג"ב) **רבי שני** דברים אין בך דעת לישאל ותשואם כר שמענו דסבר רבי יוחנן נמי כרבנן דרבי מאיר. **והא דאמר** רבי יוחנן
8 בסוף פרק 'אין מעמידין' (עבודה זרה ל"ג): **למעט** מוריים בקדושת בית אונקיה. **והטמא כרבי מאיר** - דהוה יתם סתם ואחר כך מחלוקת בריש 'כל העלמים' (עבודה זרה מ"ב). **והא דאמר**
9 שמעון בן גמליאל: **כל ששהה** שלשים יום בארס אנו נפל, **הא לא שהה** - ספקיה הוי, אפילו נפל מן הגב או אבלו יאר בפרק רבי אליעזר דמילח (שבט קלוא) **וקיימא** לן דהם כמותיה. אף
10 על גב דרוב אינם נפלים. **וכן תוך** ששהה ימים במהרה אטו חתם. **ולא אולנין בתר רובא** - דהם משום שאל יבא לוקל בעירה. **הוצרכו** להציעה במת תוך שלשים, ורצו לצטור על דרוב
11 להחריש לשוק בלא חליצה - שלא יאכרו העולם שפיהוק בתם. **ורבא** לידו לעו לקליל. **ולכן** גם לעבן אבילות פטור. **שלא יבא** לחלק בערות. **ותיע**, דבאלו הוי ש חלקת הים, **דיקמא** לן
12 הלכה כדברי המיקל באבל. **ואסרו** כמון כן בבמהה. **דנורו** בהמה אטו אדם. **דאי לא** - דאי קיימא תא. **אי נמי** אסרו בהמה בבריא. **שגמא** יבא לתודי בחולה, **שידא** קרוב לפיהוק ומת. **ואם**
13 תאמה. **ולרבי מאיר** חייש למיעט, **היכי** ומשכח לה דמאי כיון דאיכא מיטשא גם הארץ שאין משתריך, **ועד** דאיכא אחר כך מחלוקת רשבא ומיהו, **אי** לא חייש רבי מאיר למיעט מן חותרה. **אפילו**
14 **דיבא** דאיכא חוקה בבדיה. **אלא** מדרבנן - דהא אתי שפיר. **ועי** לומר. **דאי** חוששת בן האי ונזנא למיעט, **ועד** דאיכא אחר חוקה - **לא** שריאל **מי** התחוק אף על גב דרבי תנאי נמי רבי מאיר
15 על כולם משום שנתקלקלו. **כדאמר** בפרק קמא דחולקין (א' - ט) **שני** כותים ואוקמה אתו חן, **ואין** חזרין מיעטא כיתראל. **רישא**
16 כמו דחוקה לשוק מתי בהרי רוב - הכי נמי מתי חוקה לייבום בהרי מיעטא דמפולות, ותתייבם.

יבמות. פרק ששה עשר – האשה בתרא דף קט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) רש"י

תוספות

וחזקה לא עדיף מרובא – לא היה צריך דלא עדיף דאפילו עדיף מרוב נשים מתעברות ויולדות – מכל מקום פי' לשוע, רבי מאיר היש מיעוט, אלא האמת אמר, דלא עדיף מרובא. **סמך** מיעוט לחזקה הוה ליה פלגא ופלגא – ואם האמת בדברך ברה"א וקדושה (א.ב.א) חפיק סוסי הוים" (תהלין פ.א.) גבי תנוק שנמטא בעד העיסה, אמרוהו:

סמך מיעוט דאין משפין לחזקה טהרה, ואינתי עדיף רובא, ומוסרין לישעה, והבא קאמר דהוי פלגא ופלגא ומזכירין ואמר רבנא די חיים: דתינוק היה דבר שאין בו דעת לשאל, יהוי ספיק טנור ואפילו ברשות הויהו, ולחכי אינתי עדיף רובא. **סיפא** חזקה לשוק ורובא לשוק הוה ליה וכו' חיים מיעוט אדמיטט ומיעוט אל חיישן – חקשה הדי רבני אלתוק: אם כן, החיי מנה ברקא שלישי דבכרות (כ.ב.) ער רבי יהושע דהוי עדיף מיעוטא, והא לא היש למיעוטא, והא הבא איכא מיעוטא דמיעוטא, ולחכי לא היש עדיף: דיהנה מילא אינתי עדיף ליה חזקה, כיון שיש לו עובר בניעודה ואפילו רבי אל חייש רבי יהושע, וחישי ליה כמו מיעוט, כיון דהנא קמא אסר ביציאתה מלאה, והא חייש דהנא קמא רבי יהושע דאמר יעתה מלקשה ותישת, ויחישין למיעוט, אף עב ג' רבין חזקה בדיניה, וברישא, בני האשה שהיא בעלה ורעה למדינת הים, בעי חזקה בחרי מיעוטו ודתיק: ורועי לא בעי חזקה בודי מיעוט, והא חייש דבעין ברישא חזקה בחרי מיעוטא – לא בעינן הבא איאל טלא הוה חזקה מסיתת לרוב, ורבי יהוה דמיעוט מרוב מיעוט, ורבינו רבנא גבי בית אונקין דאסר ליה רבי מאיר משום דרוב עגלים נשתים לעבריה והל' של אותה חתי, ופריך: מאי איכא רובא, אפילו מיעוט נמי, דרבי מאיר היש מיעוט, ומאי קשיא? אין רוב בעל קאין נשתים, חזקה דהלכי בחוקת הויה, אם כן איתרע ליה רובא כדאמר הבא. **את** שיש לו חזקה סודרה ובה' חזקה רבינו רבי יוחנן קא משמע לך ושנא אשמעין דלא אסרינן והא אטו אר. **מאי** רש"י חזקה רבני אלעזר משום דקסבר ערה מעידה לחברתה בר – תימה לרבינו יעקב: אמאי לא פליגי רבי אלעזר באיךן פירקא (יבמות ק"א.) גבי הכל אנשים העמידה דייך ממונהו בר, וחשבי צריחה ורבינו ר' חייא רובא אלעזר אשירי לבתר דאינכאב ערה – מכל מקום לפליגי בני ההיא דמת בעלי ואחר כך תמי – ונתיבא, ומוסרין חזקה רבני אלעזר לרבי יוחנן, בשעת הכלה ונראה לרבינו יעקב, דלא דמי לדלע דאי שטרעו או יבמה הבא לחינע על חברתה – אין לה ליתות מנתא אפילו רבי אלעזר, אבל בכל, כא אחא אינה מתכוונה להיעדי עררה, לאל על עצמה, ומגילא באבנת על חברתה.

ישא חזקה – מייתה לה לייבום, ורובא מייתה לה לחיתר שוק, דרוב נשים מתעברות ויולדות, והרי ילדה צריחה ונפטרה גם היא, וחזקה לא עדיף כי רובא נדליל אבדה, להכר לא תתייבם, ולשוק נמי לא, כרבי מאיר דחייש למיעוטא. **סיפא** חזקה לשוק – גמי עדיף מרובא. **סמך** מיעוט לחזקה הוה ליה פלגא ופלגא – ואם האמת בדברך שררי יבם יבמה תחלה כשיצתה, **ישא** חזקה לייבום **ורובא** לשוק, **וחזקה** לא עדיף כי רובא. **ואינתי מיעוטא דמפלוגתא** סמך לחזקה – והוה ליה פלגא ופלגא – **לא תנשא ולא תתייבם**. **סיפא** חזקה לשוק **ורובא** לשוק, **ותו** ליה וכו' **חיים מיעוטא דמיעוטא, ומיעוטא דמיעוטא לא היש רבי מאיר. לא תנשא ולא תתייבם וכו', ולעולם? אמר עירוי:** **לעצמה – שלשיה חדשים, לחברתה – השקעה, וחולצת משה נפשה.** **רבי חיינא אמר:** **לעצמה – שלשיה לחברתה – לעולם.** **ותהלין משה נפשה! אמר ר' אבין ורבי חיינא בר אבין אמרו תרויהו:** **עיריה שמוא יהא לך בן קיימא, ונמצא אתה מצוריה פרזו לכהונה.** **וליצ'ה! דלמא איכא רהו' בחליצה ולא הוי מצוריה פרזו לכהונה! אמר רב פפא: מן רישא דרב הונא אמר: באמרה זו: ואינתי תבאנו במערה.' **משנה בעלי" – זו אסורה מפני בעלה של זו, וזו אסורה מפני בעלה של זו.** **לזו עדים ולזו אין עדים, את שיש לה עדים – אסורה, ואת שאין לה עדים – מותרת.** **לזו פנים ולזו אין פנים, את שיש לה פנים – מותרת, ואת שאין לה פנים – אסורה.** **נתייבמו ומתו תיבמין – אסורות להנשא.** **רבי אלעזר אמר:** **הואיל והותרו ליבמין – הותרו לכל אדם.** **נזמרא תנא:** **לזו עדים ופנים ולזו לא עדים ולא פנים – שתיהן מותרות.** **נתייבמו ומתו תיבמין – אסורין להנשא.** **רבי אלעזר אמר:** **הואיל והותרו ליבמין – הותרו לכל אדם.** **בעי רבא:** **מאי טעמא דרבי אלעזר, משום דקסבר צרה מעידה לחברתה, או דלמא משום דהויה לא מקלילא נפשה? למאי נפקא מיתה – לאנסובי****

וחזקה לו, ואף על פי שאתו אומרט מת, אינה נאמנת איבמותה הנשאית על פיה. שאין יבמה מעידה על חברתה, שהיא אחת מחמת שנים שאין נאמנות להעדיף. לזו עדים – שמת בעלה. זו שיש לה עדים אסורה – לינשא. מיעוט מיעוט דהא דמי, ויחישין ליה עדים, ויבם ולזו גנים – ואין עדים לא לזו ולא לזו, אלא שיש לה גנים מותרת כו'. נתייבמו – שהיה להם כאן שני יבמין ונתייבמו. שהאשה שאמרה מת בעלי – תתייבם, לדעין ייבם לא הוצרכה זאת לערחה של זו, וירשאה קא, שאין להם לא עדים ולא גנים. ומתו תיבמין אסורות להנשא – לשוק. זו מפני בעלה הראשון של זו, וזו מפני בעלה הראשון של זו. שמא עדיין הם חיים, ואף על פי שנשאו שתיהן ליבמין בחוקת שנתו בעליהם – אצל עצמן נאמנות, אבל עכשיו כשישנאו לשוק – נמצא ערונה של זו ומיעול זו, ואין יבמות מעידות זו על זו ועל זו. הרי הותרו וחתרו ליבמין – בחוקת שנתו בעליהם, זה על מיסתה ונתייש לשמן חין הם. **נזמרא** שתיהן מותרות – שאין כאן וקית ייבום, זו מפני ביהא זו בעיה חברתה. צרה מעידה לחברתה – דהא שתי יבמות צרות ניהו, ומפני ער צרות לא נפסלו מהלעדי זו לזו.

לאנסובי

יבמות. פרק ששה עשר – האשה בתרא דף קב עמוד א – מתוך מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קפט
 ר"ש

1 לאינסובי לצרה בעלמא קמי' דידה – האשה שהלכה למדינת הים עם בעלה, ובאה
 2 ואברהם ותחלה היה ההנהל לה כאן צורה, הו' וז' נשא בעדותה של זו קודם שנתעב והיא
 3 הואל' ויהי עליה – אלמא: משעת דהיה דידה שרינן לצרחה, ואף על גב דעדיין היא
 4 לא ניסת, ליושב רלמא בנימא אחאי – אי טעמא דרבי אלעזר לא משום דרדה מעידה
 5 לחרבתה דהא, אלמא משום דלא מקלקלא נפשה
 6 – נישוח דלמא את ביטא אחאי, הוהאביא 1
 7 גינה ואברהם – למה בעלי', וכדי שנתעב גם
 8 צרחה, ואידו' לא מקלקלא, דבעלמא במתנין
 9 הדיב דתימבוי ליבא למימר הכי, דאי נמי
 10 בניטא אחאי איקלקלא, שנתא לאוז בעלה,
 11 אבל לשוק – לחיוב, דאינסובי לבחן – דאי אתי
 12 בעלה ומביע לה לאחויו גיטא – מסיפלא
 13 אבוח נתפסא, משנה אין מעידים – על האש
 14 שמת, מלא אלא אם כן ראדו' מת בפרנא פרו' עם
 15 דעומט, שיכולי' לחיבורי שוה, אבל לא ראדו'
 16 בפרנא, או נשיל' חטמו – אין מעידין עליו
 17 להשיא את אשתה, שנתא אין הוא, ואפילו ראדו'
 18 מנכרידי – לשון "גוד אלמא" (דנאל ד),
 19 מנחה ומלא עיני' מבורות חריב, או צלוב –
 20 על העליבה, או היה דורסו' ואבוחי בו, הו'
 21 מעידין – עד שיראו שתנא נפשו, ואין מעידים
 22 אלא עד שלשה ימים – אם ראדו' בתוך שלשה
 23 ימים למיתו' מעידין עליו, אבל אם לא ראדו'
 24 עד לארש' שלשה ימים – הישנין שנתא שנתא
 25 מראית פניו, און זהו שדמ' מבורים, ובי' יודיהן בו
 26 כבא אומר לא כל האדם כו' – יש לך אדם
 27 שסומך דלחפ' משאר אדם, כגון אדם שנין,
 28 ויש לך מקום שחמה נוגעת בו יותר, ואדם מת
 29 מנדה להסריח' ודחשוותו, ויש אף שעה
 30 שחטמ'ם בו, ודעת מנדה להסריח' ובמניא

1 לאינסובי לצרה בעלמא קמי' דידה, או אַמְרַת צָרָה מְעִידָה 1
 2 לְחֻבְרָתָהּ, אָף עַל גַּב דְּלֹא אִינְסוּבֵי לָהּ 2
 3 לְצָרָה, אִי אַמְרַת מְשׁוּם דְּהָיָה לָא מְקַלְקְלָא נְפִשָּׁהּ, 3
 4 אִינְסוּבֵי – מְסַבְּבִין לָהּ לְצָרָה, אִי לֹא אִינְסוּבֵי – לֹא 4
 5 מְסַבְּבִין לָהּ. מֵאִי? תָּא שְׁמַע, רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר: 5
 6 הוֹאֵל וְהוֹתֵרוּ לִבְיַמְיָן הוֹתֵרוּ לְכָל אָדָם, אִי אַמְרַת 6
 7 בְּשִׁלְמָא דְּהָיָה לָא מְקַלְקְלָא נְפִשָּׁהּ – הֵינּוּ דְּבִי אִינְסוּבֵי 7
 8 מְסַבְּבִין לָהּ. אֵלֶּא אִי אַמְרַת מְשׁוּם דְּצָרָה מְעִידָה 8
 9 לְחֻבְרָתָהּ, אָף עַל גַּב דְּלֹא אִינְסוּבֵי נְמִי! אֵלֶּא שְׁמַע 9
 10 מִיָּה: טַעֲמָא דְּרַבִּי אֱלֶעָזָר מְשׁוּם דְּאִינְסוּבֵי הוּא, 10
 11 וְלֹא מְקַלְקְלָא נְפִשָּׁהּ. רַבִּי אֱלֶעָזָר לְדַבְרֵיהִי קָאֵר 11
 12 לְהוּ: לְדַרְי צָרָה מְעִידָה לְחֻבְרָתָהּ, וְאָף עַל גַּב דְּלֹא 12
 13 אִינְסוּבֵי – מְסַבְּבִין לָהּ. אֵלֶּא לְדַרְי, אֲדוּר לִי מִיָּת 13
 14 דְּהִיקָא דְּאִינְסוּבֵי – מְסַבְּבִין לָהּ, מְשׁוּם דְּהָיָה לָא 14
 15 מְקַלְקְלָא נְפִשָּׁהּ. וְרַבְּנָן: "הַמּוֹת נִפְשֵׁי עַם פְּלִשְׁתִּים" 15
 16 הוּא דְּקַעְבְּרָה. תָּא שְׁמַע: הָאִשָּׁה שְׁהִלְכָת הָיָה וְנַעְלָה 16
 17 לְמִדְיַת הַיָּם, וְנָאָה וְאָמְרָה: "מַת בְּעַלִּי" – הַנִּשְׂאָ 17
 18 וְחַפּוּל בְּחֻבְרָתָהּ, וְצָרָתָה אַסְוּרָה. רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר: 18
 19 הוֹאֵל וְהוֹתֵרוּ הָיָה – הוֹתֵרָה נְמִי צָרָתָה. אֵלֶּא, 19
 20 הוֹאֵל וְהוֹתֵרָה וְנִשְׂאָה. וְלִיהוּ לְבִלְמָא בְּנִימָא אֲחָא, 20
 21 וְתָא דְּקָאֲמְרָה הִבִּי – לְקַלְקְלָא לְצָרָה הָיָה מִיָּכּוּנְהָ? 21
 22 אִי דְּאִינְסוּבֵי לְיִשְׂרָאֵל הִבִּי נְמִי, תָּא כִּמְאֵי עֲקִסְיוֹן – 22
 23 דְּאִינְסוּבֵי לְכַהֵן. מִשְׁנַה אִין מְעִידִין אֵלֶּא עַל פְּרֻצָה 23
 24 פְּגִים עִם הַחֻטְמִם, אָף עַל פִּי שֵׁשׁ סִימְנִין בְּנִפְזֵי 24
 25 וּבְכַלְיוּ. אִין מְעִידִין אֵלֶּא עַד שְׁמַצָּא נְפִשׁוּ, וְאֵפִילוּ 25
 26 רָאוּהוּ מְנַיִד וְצָלוּב וְחִתְיָה אֹפְקֵת בּוּ. אִין מְעִידִין 26
 27 אֵלֶּא עַד שְׁלִישֵׁי יָמִים. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא אָמַר: 27
 28 לֹא כָּל הַאָדָם, וְלֹא כָּל הַמָּקוֹם, וְלֹא כָּל הַשְּׁעוֹת 28
 29 פְּרֻצָה, תְּנֵי רַבְּנָן: פְּדִיחַת וְלֹא פְּרֻצָה פְּגִים, 29
 30 פְּרֻצָה פְּגִים וְלֹא פְּדִיחַת – אִין מְעִידִין, עַד שֵׁיזְיוּ 30
 31 שְׁנֵיהֶם עִם הַחֻטְמִם. אָמַר אַבְי' וְאִיתִימָא רַב כְּהֵנָּה: 31
 32 מֵאִי קָרָא? "הַכְרַת פְּגִימָה עֲנִתָה בְּסִי". אָבָא פַר 32
 33 מְרַתָּא דְּהוּא אָבָא פַר מְנוּיָמִי הוּוּ מְסַפֵּן בִּיהַ דְּבִי 33
 34 וְרִישָׁא גְּלִיתָא וְזוּ, אִיתִי קָרָא, דְּבַק בְּכַלְיָתָא, דְּבַק 34
 35 בְּאַפְתֵרִיהּ, חֲלַף קַפְיָוהּ וְלֹא בִּשְׂקִירָה. "אָף עַל פִּי 35
 36 שֵׁשׁ סִימְנִין וכו'". לְמִימָרָא דְּסִימְנִין לֹא דְּאוּרִיחָא? 36
 37 כְּשֶׁבִּלְפָעִתָּה, או שְׁמַצָּא בִּין פְּלוּי, אֵפִילוּ לִמְן מְרַבְּנָה, מִשְׁרָא! אָמַר אַבְי': לֹא קָשָׁא, הָא 37
 38 רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן מַרְבָּאי, הָא רַבְּנָן דְּתַנְיָא: אִין מְעִידִין, רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן 38

39 מְרַבְּאֵי אֲמַר: מְעִידִין, מֵאִי לָאו קָמָא קְמִיפְלָגִי, דְּמִר סַרְבִּ: סִימְנִין דְּאוּרִיחָא, וּמִר סַרְבִּ: סִימְנִין דְּרַבְּנָן. אָמַר רַבָּא: דְּכּוּלִּי 39
 40 עֲלֵמָא סִימְנִין דְּאוּרִיחָא, תָּא בְּשׂוּמָא מְצוּיָה בְּכָן גִּילֵי קְמִיפְלָגִי: מִר סַרְבִּי שְׂוִימָא מְצוּיָה בְּכָן גִּילֵי. וּמִר סַרְבִּי אֵינְהָ מְצוּיָה 40
 41 בְּכָן גִּילֵי. וְאִיפָא דְּאָמְרִי: תָּא בְּשׂוּמָא הַעֲשׂוּיָה לְהַשְׁתַּמּוֹת אַחַר מוֹתָה קְמִיפְלָגִי: מִר סַרְבִּי: עֲשׂוּיָה לְהַשְׁתַּמּוֹת לְאַחַר מוֹתָה, 41
 42 וּמִר סַרְבִּי: אֵינְהָ עֲשׂוּיָה לְהַשְׁתַּמּוֹת לְאַחַר מוֹתָה. וְאִיפָא דְּאָמְרִי, אָמַר רַבָּא: דְּכּוּלִּי עֲלֵמָא סִימְנִין דְּרַבְּנָן, וְהָכֵא בְּשׂוּמָא 42

1 קירב מיתתו - על ידי שפירסם יותר מראי - מות, והלכך אין גולה אלא אם כן מות תחת
 2 ידו. כנראה ידשישא - שאכן שם רות. ללישא דירוח כלכלתו - הבא גולה. דאין כאן
 3 ברירה ומחמתו מות. וללישא דירוא קירב את מיתתו אינו גולה. הכי גרסינן: אי נמי
 4 דירוא ואתי פירבם לקולא פליג - וקאמר תנא קנא אין מעידין אלא עד שלשה ימים,
 5 ואתא רבי יהודה למימרו: יש לך אדם או מקום
 6 או שעה שאינו מורו לנפוח ולהשתנות, ויכול
 7 להעריך אפילו לאחד שלשה ימים. או לויתריא
 8 פליג - וקאמר תנא קנא עד שלשה ימים
 9 מעידים, ואתא אידו למוימר: פעמים שאפילו
 10 תוך שלשה אין מעידין, כבתיבי - כפי הנהגה.
 11 ואסקוהו אבי הירא לבתרי תלתא יומין, ואסקוהו
 12 אנשייא דשבימנא - לאחר חמשה יומין.
 13 צעטרי - צומתין צורת הפנים, ואין מניחין אותו
 14 לנפוח ולהשתנות. הויא דאיבא כחב - מקום
 15 המכה מרוד - מבכרין חבאב ועטף. מיתפח
 16 תפח - ונפוח שנגעלץ אותו לבישה, ומשתנית
 17 צורתו. משננח שיש להם סוף - לכן נפיש
 18 הכי דמי. אשתו אסורה - שמת לאחר פרישות
 19 ממש יצא אחרת לו. דסבר רבי מאירי אדם יכול
 20 לזכות ולהשליח במים אין לו ימים, פתח -
 21 מים שיש להם סוף הם, ופליג רבי יוסי ואמר
 22 אשתו מותרת, וקסבר: אין אדם יכול לשוחת
 23 במים כל כך. ווי משום שצא יצא לאלתר -
 24 ואין לו מששא, ודאי אין נפק חוץ ליה. אבל
 25 במים שאין להם סוף מודה רבי יוסי דאסורה,
 26 שמת יצא לאלתר למירוח, ולא ראוהו. מן
 27 הארבעה ולפתח - והוא יכול לדחות לא
 28 תנשא, שמת יצא ולא ראוהו, דמים שאין להם
 29 סוף הם. תנאי מקריב ומותרות - כגון מערה
 30 מלאה מים, ודוראה שפוחת שדה עם כבדי
 31 שאין יכול לדחות זה בתוך הים וכו'. לא אמר
 32 בדסקין - אגם של אותו מקום. אגם = "מרתיש" כולל
 33 בלעז, עמך במקומו, ואינם מים חיים, במים
 34 שיש להם סוף דמי. אשתו אינו יכול לשוחת על פניהם
 35 למירוח. הלכך, אם אירא דסליק - הי חוץ
 36 ליה, גלי אשפולו - למקום רחוק, ומש לא יא
 37 אינה לצידיק אלא מן - שלא באחת תפקלו ו
 38 לידו של רב לדחות את רב שילא. ושושק חיוב
 39 יעקן - משטורו של המבטל, על ידי שטחלין
 40 ענה משומאל. לביחלה של דינים - שטחטס
 41 שופן למעלה ותרתי רבין למעט מן המים בין
 42 למעלה מן המים גובה שפתו, ואין מנתמלת
 43 כולה, ואדם הנבטט עם מנגייה צוואר בתוך
 44 המערה למעלה מן המים. ליושב למחילה -
 45 ושכא לימוד מרד יצא הלה. נעניתיו לו ראשי -
 46 ועבר על גבי הולך. לו יענעו לו ראשו - ידחה
 47 מפני הושה, ולא יתיר תורה. שמת

קירב מיתתו. מאי בעייתו? דשקטוהו כבדא בפרשישא
 ובפרשימ, אז נמו: דשקטוהו כבדא וקלא פריפסי.
 "רבי יהודה אומר: לא קל וכו'". איבעיא ליה: רבי יהודה בן בבא לקולא פליג, או להחמירא
 פליג? דשקטוהו גברא דשקטוהו בברימ, והוא גברא דאמבע בדגלתא, ואסקוהו אנשייא
 ונאסקוהו רב דיומי מנהרדעא לדביתוהו. והוה, ההוא גברא דאמבע בדגלתא, ואסקוהו אנשייא
 דשבימנא, ואנסבה רבא לדביתוהו אפומא דישושיבני לבתר חמשה יומין. אי אמרת בשלמא
 לקולא פליג - אינהו דעביד פריי יהודה בן בבא, אלא אי אמרת להחמירא פליג - אינהו
 דעביד כמא? שאני מיא, דצמתו. ותאמרת: מיא מרוד מבה! הני מילי - היבא דאיבא מקפה,
 אכל היבא דליפא מקפה - מצימת צמיתו. והני מילי - דכי אסקיה חיויה בשעתיה, אבל
 אישתיה - מיתפח תפח. משננה נפל למים, בין שיש להן סוף בין שאין להן סוף, אשתו
 אסורה. אמר רבי מאיר: מעשה כאחד שנפל לבור הגדול ועלה לאחר שלשה ימים. אמר
 רבי יוסי: מעשה בסוקא שירד למבול במערה, וירד מאושבו אחריו, ושחו כדי שתנא אנפשי,
 והשיאו את נשותיהם. ועיב מעשה בעסיא באחד שששלשלו לים ולא עלתה בתנא אלא
 ורגלו, אמרו חכמים: מן הארפוכה ולמעלה - תנשא, מן הארפוכה ולמטה - לא תנשא.
 נמרא תנו רבנן: נפל למים, בין שיש להם סוף בין שאין להם סוף אשתו אסורה, דברי
 רבי מאיר. וחכמים אומרים: מים שיש להם סוף - אשתו מותרת, ושאר להם סוף - אשתו
 אסורה. הכי דמי מים שיש להם סוף? אמר אביי: קל שנקמדו ורואה מארבע רוחותיו.
 ההוא גברא דקבע באגמא דסקמ, אנסבה רב שילא לדביתוהו. אמר ליה רב לשמואל: תא
 נשמרתיה! אמר ליה: נשלח ליה ברישא. שלחו ליה: מים שיש להם סוף, אשתו אסורה
 להם מותרת? שלח ליה: אשתו אסורה. ואגמא דסקמ, מים שיש להם סוף או מים שאין
 להם סוף? שלח ליה: מים שאין להם סוף הוא. אמר מאי נעלמא עבד הכי? מוטעא שעינא,
 אמא כברי: בין דקרו וקיימי כמים שיש להם סוף דמי. אמר ליה, בין דאיבא גלי - אימור
 גלי אשפולו. קרי שמואל עליה רב: "לא ואנה לצדיק כל און". קרי רב עליה דשמואל:
 "ותשועה רוב יועין". תניא, אמר רבי: מעשה בשני בני אדם מכמרין ומקמורין בירדה, ונגזם
 אחד מהם למחילה של דינים, ושקעה תמה ולא ראה פתחה של מחילה, ושנהה חברו כדי
 שתצא נפשו, ובא והודיע בתוך ביתו. למחר ורעה תמה והכיר פתחה של מחילה, ובא
 ומצא הקפר גדול בתוך ביתו. אמר רבי: כמה גדולים דברי חכמים, שאמרו: מים שיש
 להם סוף - אשתו מותרת, שאין להם סוף - אשתו אסורה. אי הכי, מים שיש להם סוף
 נמי, ליחיש למחילה של דינים! במים שיש להם סוף מחילה של דינים לא שכיחא. אמר רב
 אשי: הא דאמרו רבנן מים שאין להם סוף אשתו אסורה, הני מילי באיניש דעלקא, אבל
 צורבא מרבנן לא, אי דסליק - קלא אית ליה. ולא היא, לא שניא איניש דעלקא ולא שניא
 צורבא מרבנן, דיעבד - אין, לבתחלה - לא. תניא, אמר רבן גמליאל: פעם אחת הייתי
 מתקדף בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברתה, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו -
 רבי עקיבא. וכשעליתי בניפשה בן ושב ורן לפני בהלקח. אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר
 לי: דף של ספינה גרומן לי, וכל גל וגל שפא עלי נעניתיו לו ראשי. מאנא אמרו חכמים:

אם יבואו רשעים על אדם - יענעו לו ראשו. אמרתי באתה שעה: כמה גדולים דברי חכמים, שאמרו: מים שיש להם סוף -
 מותרת, מים שאין להם סוף - אסורה. תניא, אמר רבי עקיבא: פעם אחת הייתי מתקדף בספינה וראיתי ספינה אחת שמפרתת במים,
 והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו - רבי מאיר. וכשעליתי למדינת קאפומקא בא ושב ורן לפני בהלקח. אמרתי לו: בני, מי
 העלך? אמר לי: על מדינת לחברו, ותרבו לחברו, עד שהקיאני לבישה. אמרתי באתה שעה: כמה גדולים דברי חכמים, שאמרו:
 מים שיש להם סוף - אשתו מותרת, מים שאין להם סוף - אשתו אסורה. תנו רבנן: נפל לגוב אריות - אין מעידין עליה. לחפיה
 מלאה נחשים ועקרבים - מעידין עליה. רבי יהודה בן בתירא אומר: אף לחפיה מלאה נחשים ועקרבים אין מעידין עליה. תרישנן
 שמת

שפא חביר הוא - ודע ללחוש. אבא איצטא - שדחוקן כשעמד עליהם. אבל גוב אריות
 רבד הוא. ואין עומד עליהן. ופנימים שאינם רעבים ואין אוכלין אותו. ליהיה מלאה וין
 ישמן - מרווחתה על האור. שהוא מבקיר - כשנפל אדם לחובו ויתרו השמן על האור
 ומבקיעו יותר ויותר. ולא שבתה רוחותיה היותר. ובמשך גרילו ולא יכול לצאת. ומת. מפני

שהוא מכבה - כשענינו על האור כיהה. ואף
 היה לו למות מחמת דבר אחר. כיפין על בני
 תוקרה לראות זמן. ששנתו ודורותיה ששכבה
 האש. וסופו מבקיר - דרך בקעת שמכבין אותה
 במים להיות חזרות ודולקת יותר מבתולתה.
 מעשה נסים - אפילו אינו מת מחמת המים
 היה לו למות מחמת דבר אחר. כיפין על בני
 כיפין - כיפין - כפיין בנינים ואולמות. ונשען
 עליהן וישן. דרש"א הוי - והלקין. ומעמד אין
 אדם יתיר. ספריך - מתחוק ונדבק עליון מעט.
 חופר שחיון - לשלע גרלים. ומים מתכנסים
 בקו. ודוד יתחוק וכן הובמות. שלום - שפירין
 יכולה לחיות. וכן כשעשה אבא. ולא יכשל בו דיעו.
 היה לו שלא ממות שם. כדלקמן. דבר שהיה
 מתקסם בו אותו צדיק. אביו. ולא יכשל בו דיעו.
 של רחלים - זה אילו של יצחק. וכן אחר מנהיג
 זה אברהם. נביא אתא - לידע שלא ממות.
 מתקסם בו - בטורח עשייתו. אף על פי כן מת
 גבו - של רבי נתנאי בצמא. שכן דרבי של
 מקום לדרקע עם החסידים. ובכפיו נשעיה -
 לשון חטט שהערה. עם כפיו - עם צדיקים
 הדולקים אדרי. מנשנה אפילו שפנין
 הגשים - שלא היו מתכוונות להעיר. ומסירות
 לפי תומן. ר"ז. ורובל ליתר להעיר ולהשיא את
 אשתו. בין שהותו מתפיון - לעדות.
גמרא קמציא קלמא - תבוא או נמלה ומתו
 השתוקקות. והעלו לה עם אש פלתי. כדרך
 שהשתוקקות משחקין. אבל נתפיון להעיר - ולא
 להעיר את אשתו. ערותו ערות - תבוא
 אשתו. היכי שמבחת לה - דלא נתפיון להעיר
 ולא להעיר. חויאי - שם האיש. כאן איבא בי
 חויאי - שם מאנשי ביתו שבת חוואי. ששעמד
 דברי. דשכבי חויאי. לפרש"א וריוא - גבור חיל.
 ישראל היה. מרובותיה רוב נתמן - דאמר
 אבאלה כורתי. ולא אמר מי יתן שעלה ונעל
 - אולא דביתיה ואינסבא. קטול אספתא וידי
 - קצין שחת לבמותיה. שמעך דביתיה -
 דההוא דאמר נביר עליה קטלתיה. ואתת
 לקמיה דאבוי.

תלמא

אין
 ערותו ערות" היכי משבחת לה? במסמך לפי תבוא. כי ההוא דהוה קאמר ואויל:
 חויאי! ואנסבה רב ויסק לדיבתיה. ההוא דהוה קאמר ואויל: "ווי ליה לפרשא וריוא דהוה בפסוקיוריא דשכיב!"
 ואנסבה רב ויסק, ואיתמיא רבא, לדיבתיה. ההוא דהוה קאמר ואויל: "מאן איפא בי חויאי. מאן איפא בי חויאי? שכיב
 מדיבוריה דרב נתפיון אולא דביתיה דחסא ואינסבא, ולא אמרו לה ולא מודי. אמר רב אשי: שמע מינה, הא דאמרו רבנן מים שאין
 להם סוף אשתו אסורה - הני מילי לבתחלה, אבל אי נסיב - לא מפנין לה מיניה. אמר רבא: אמר רבא: אמר רבא:
 חסא גבא רבא איתיה, אם איתא דסלקי - קלא אית ליה למילתא. ולא היא, לא שאנ גבא רבא לא שאנ גבא רבא. דיעבר
 חסא, לבתחלה - לא. ההוא נכיר דהוה קאמר ליה לישראל: קטול אספתא ושדיר לחויאי בשבחתא. ואי לא - קטילתי לך דקטילתי
 לפלוגי בר ישראל, דאמרי ליה: בשיל לי קרדיה בשבת, ולא בשיל לי, וקטילתייה. שמעך דביתיה, ואתאי לקמיה דאבוי. שהותא

תלמא

אמר לו תחלתו מכבה וסופו מבקיר - אית דרשי ליה: ליהיה מלאה וין וישמן - אין
 מעדין עליו. ודוד הוא תא שלישי. ולפרשים דרשי ליה: מעדין עליו - דוד תא
 קמא. וכן פירש רבינו תנאל. דתאן אדסיפא לא פליג אבא קמא. אמר פירש טעמא
 דמלתיה.

אין מוכיחין מעשה נסים - תימה לרבינו
 תימה: וכן אמר רבא ליעל נפל לגוב אריות -
 אין מעדין עליו, וכן מים שאין להם סוף? ויש
 לומר: דאנו מעשה ממש נסים, אלא יש תחלות
 שאינם רעבים. ובמים שאין להם סוף - יש
 תחלות בקף של פסעה וכל טורד. ומדוע יש
 בירושלמי: נפל לגוב של אריות - אין מעדין
 עליו, שלא עשה לא כן כדנאל. נפל לבבסן של
 אש - אין מעדין עליו, חוששין שמא נעשה לו
 נס כתבניה מישאל ועוריה רועה לומר: שנפל
 באש וברח לו מן האש בשום ענין - ורבי מאיר
 תוקל אבירוחא וליעל. אף על פי כן מת גבו
 בצמא - מכל מקום לא היה דבר שנשעמו
 הצדיק, שלא עשה הבור. הריי אנו באין
 מלפסד בו - ומתניתין הוי פירש"א הריי אנו
 הולקין לביתנו שבאנו מלפסד
 של

תנו רבנן: מעשה בבתו של נתנאי חופר שחיון שנפלה לכור הגדול, וכאן הוודיעו לרבי
 נתנאי בן דוסא. שעה ראשונה אמר להם: שלום. שניה, אמר להם: שלום. שלישית, אמר
 להם: קלעתה. אמר לה: בתי, מי תעקרי? אמרה לו: ובר של רחלים גודמן לי, וזמן מנהיגו.
 אמרו לו: נביא אתה? אמר להם: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא דבר שהצדיק
 מתקסם בו - וקשל בו ורעו? אמר רבי אבא: אף על פי כן מת גבו בצמא, שאמר: "אסביכו
 נשערה מאד" - למפרד שהקדוש ברוך הוא מדרקע עם סביכו כחוט השערה, רבי נתנאי
 אמר, מתקא: "אל נערין כבוד קדושים רבא ונרא על פל סביכו". משננה אפילו שמע מן
 הגשים ואמרות "מת איש פלוני" דיו. רבי יהודה אמר: אפילו שמע מן התינוקות ואמרים
 "הריי אנו הולקין לספור ולקבור את איש פלוני", בין שהוא מתפיון ובין שאינו מתפיון. רבי
 יהודה בן קבא אמר: בישראל - אף על פי שהוא מתפיון, ונקברי אם היה מתפיון - אין
 ערותו ערות. **גמרא** ודלמא לא אויל? אמר רב יהודה אמר שמואל: דקאמרי "הרייני באין
 מלפסד ומלקבור את איש פלוני". ודלמא קמציא בעלמא שכיב ליה, ואפיקו ליה על שמייה?
 דקאמרי: "כן וכן רבנן הוה חתם; כן וכן ספדין הוה חתם". "ובנקרי אם היה מתפיון וכו'".
 אמר רב יהודה אמר שמואל: לא שנו אלא שנחפיון להתיי, אבל נתפיון להעיר - ערותו
 ערות. היכי דיענין? אמר רב יוסף: פא לביית דין ואמר "איש פלוני מת, הויא את אשתו"
 - והו נתפיון להתיי, "מת" חתם - והו נתפיון לערות. איתמר גמי, אמר ריש לקיש: לא
 שנו אלא שנחפיון להתיי, אבל נתפיון להעיר - ערותו ערות. אמר ליה רבי יוחנן: לא פא
 היה מעשה פאושעיא ברבי, שהתיירם עם שמנים וחמשה וקנים? אמר להם: לא שנו אלא
 שנחפיון להתיי, אבל נתפיון להעיר - ערותו ערות, ולא הודו לו חכמים. אלא מתניתין דקתני "ובנקרי אם היה מתפיון - אין
 ערותו ערות" היכי משבחת לה? במסמך לפי תבוא. כי ההוא דהוה קאמר ואויל:
 חויאי! ואנסבה רב ויסק לדיבתיה. ההוא דהוה קאמר ואויל: "ווי ליה לפרשא וריוא דהוה בפסוקיוריא דשכיב!"
 ואנסבה רב ויסק, ואיתמיא רבא, לדיבתיה. ההוא דהוה קאמר ואויל: "מאן איפא בי חויאי. מאן איפא בי חויאי? שכיב
 מדיבוריה דרב נתפיון אולא דביתיה דחסא ואינסבא, ולא אמרו לה ולא מודי. אמר רב אשי: שמע מינה, הא דאמרו רבנן מים שאין
 להם סוף אשתו אסורה - הני מילי לבתחלה, אבל אי נסיב - לא מפנין לה מיניה. אמר רבא: אמר רבא: אמר רבא:
 חסא גבא רבא איתיה, אם איתא דסלקי - קלא אית ליה למילתא. ולא היא, לא שאנ גבא רבא לא שאנ גבא רבא. דיעבר
 חסא, לבתחלה - לא. ההוא נכיר דהוה קאמר ליה לישראל: קטול אספתא ושדיר לחויאי בשבחתא. ואי לא - קטילתי לך דקטילתי
 לפלוגי בר ישראל, דאמרי ליה: בשיל לי קרדיה בשבת, ולא בשיל לי, וקטילתייה. שמעך דביתיה, ואתאי לקמיה דאבוי. שהותא

יבמות - פרק עשר - האשה בתרא דף קבב עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" קצ"ו

התוספות

1 של נתיקה - מירש בקונטרס: מפרסם מתוק ומשומר, ושביעית הוא. וקשה לי א: (משומר)
 2 קודם הבעיר - לעולם מתור. ואין ראה לביטוי עם, דהא בהיא גניא תורת כהנים
 3 זאת עניב נזירך לא הבעיר - מן המשומר אי אתה בתרא אבל אתה בתרא מן המופק. וכן
 4 האמר: רבא דרבי אבהו, ובפרק "דבית הלל" (בבא מציעא ק"א): שמור פסידים

5 נתולעו שברו מתרומת הלשכה כך דאן "ומפקה
 6 ישראל" - מן המותר להשאר, המשומר אסור
 7 לישראל - כדפרישתי: והואל רבינו יצחק שלא
 8 דהו שמורין אותו, אלא מנעיס רגלי בהמה משם
 9 ומודיעין לבית אדם שהם לטורד. ומפקר נמי לא
 10 שרי לבצעו אלא על ידי שנית. ובתורת כהנים
 11 דקתני מן המשומר אי אתה בתרא, היינו אפילו על
 12 ידי שנית. ומן המופק אי אתה בתרא, היינו כלומר -
 13 אובל.

14 דחוו ליה בבואה - ירושלמי: רבי תאב רב
 15 תנאנא בשם רבי תנאי: דהא תיתנא
 16 בשדה, אבל בעיר - אפילו לא ראו בבואה של
 17 אדם. וירשאל: מי שהיה מושלך בבור ואמר "מי
 18 ששומע קולו יכתוב גט לאשתו" - הדי אלו
 19 יכתבו ויחנה. ואמר רבי תנאי: והוא שראה בבואה
 20 של אדם. אמר רבי תנאי: מוקין מעיקר בבורה
 21 בדרך שהם מעיין בשדה, והא דאמר (מגילה
 22 ג:א.) לא יתן אדם שלום לחבור בלילה. וירושלמי
 23 שמה של חוא - היינו בשדה, דומיא וירושלמי
 24 ענינא חוץ למחנה ישראל. וירושלמי פליגי
 25 אמוראי: בנמצא כחוב בשטר מן פלוני או נהרג
 26 אם משיאין את אשתו.

התוספות

17 פלוני בן פלוני ממקום פלוני מת" הלכו ולא מצאו
 18 שם אדם, והשיאו את אשתו. ושוב מעשה בצלמון, באחד שאמר: "אני איש פלוני בן איש
 19 פלוני, ושכני גיש והרי אני מת". והלכו ולא הביהרו, והלכו והשיאו את אשתו. **גמרא**
 20 **אמר רבה בר שמואל, תנא: בית שמאי אומרים:** אין משיאין על פי בת קול, ובית הלל
 21 **אומרים:** משיאין על פי בת קול. **מאי קא משמע לן?** מתניתין היא: **הא קא משמע לן?** דאי
 22 משתפתח סתמא דאין משיאין - בית שמאי הוא. "ההלכו ולא מצאו", ודלמא **שד תרה?**
 23 **אמר רב יהודה אמר רב:** שראו לו דמות אדם. אינהו נמי דמו! דחוו ליה בבואה, ואינהו נמי
 24 **אית להו בבואהו!** דחוו ליה בבואה דבבואה. ודלמא לדיריהו את להו בבואה דבבואה? **אמר**
 25 **רבי תנאי, אמר לי יונתן שדיא:** בבואה - אית להו, בבואה דבבואה - לית להו. ודלמא
 26 **צדה היא?** תנא דבי רבי ישמעאל: בשעת הפסחה פותחין וזונתין, אף על פי שאין מבירין.
 27 **משנה** **אמר רבי עקיבא:** פשדדתי לנדרענא לעבר השנה, מצאתי נהמה איש בית דלי.
 28 **בבא.** ונמייתי לו: פן תדברים. **אמר לי:** אמור להם שמשי: אתם יודעים שהמירנה משבשת
 29 בגיטות, מקובלני מרין גמליאל תוקן שמשיאין את האשה על פי עד אחד. וכשבאתי
 30 והדצייתו תדברים לפני רבן גמליאל, שמח לדברי, ואמר: מצאנו חבר לדבי יהודה בן בבא.
 31 מתוך הדבר נזכר רבן גמליאל שנהרגו היונים בתל ארזא, והשיאו רבן גמליאל נשותיהן על פי
 32 עד אחד, והתקוה להיות משיאין עד כפי עד, כפי עבר, מפי אשה, מפי שפחה, רבי אליעזר
 33 ורבי יהושע אומרים: אין משיאין את האשה על פי עד אחד. רבי עקיבא אומר: לא על פי
 34 אשה, ולא על פי עבר, ולא על פי שפחה, ולא על פי קרובים. **גמרא** וסבר רבי עקיבא
 35 על פי אשה ולא, והתניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא: אשה נאמנת
 36 להביא גיטה מכל רחוקה; ומה גישים שמרבי חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה - נאמנות
 37 להביא גיטה? זו שצאמנת לומר מת בעלה - אינו דין שצאמנת להביא גיטה? גישים שמרבי
 38 חכמים - הוא דלא מדימינא, אשה בעלמא - מדימינא! לא קשיא: פאן - קודם שהחזיקו,
 39 פאן - לאחר שהחזיקו. **משנה** **אמר לי:** מעשה בבני לוי שהלכו לצעור עיר החקרים,
 40 והלה אחד מהם, והביאוהו בפגיונו, ובחורתם אמרו לפונדקית: "איה הכרנה?" נמיית להם:
 41 "מת, וקברתו", והשיאו את אשתו. ולא תהא כהנת בפונדקית?! **אמר להו:** לכתמתא
 42 בפונדקית - נאמנת. הפונדקית הוציאה להם מקלה, ותתמילא, וספר תורה שהיה בידו.
 43 **גמרא**

1 תלתא ריגלי - שהיו תלמידי חכמים נקבעים לשמוע דרשה, הלכות פסח בסוף, והיתה
 2 שואלת בהם. ותשובתו האנאנים מצאתה: כל רבן ריגלי דאמוראי - היינו יושב שמת בו
 3 אדם גדול קובעים אותו לכבודו, ומדי שנה כשהם שמעניו אותו עם מתקבעים תלמידי
 4 חכמים סביבו, ובאים על קברו עד ששעה עשרה ושיבה שם. כל עיקלה ח -

5 פירות נטיעה, וזו יושבו משוכבים פירות אילן
 6 וקו. כל עוקה - מפרסם מעוקה וגרר סביב לו
 7 לשמור, והיא שנת בעייתו. וקשיא ליה דמאי
 8 איסור יש כאן? אם עבר זמן הבעיר - לא שנא
 9 מן המשומר ולא שנא מן המופק. אסורים,
 10 וקודם הזמן - אלו ואלו מותרים. **לא אמר בלום**
 11 - לאוסרם על כך, אלא הלך אחר הרוב: שזה
 12 משקה, והשפירי מוקה נתבוך, וכן בעט רבעי -
 13 לדודיע השפירי נטיעה, וכוונתה ליה דהאי
 14 עוקה שם תעיר שבאין ישראל ופירותיה
 15 משוכבים, ואם היה נכרי זה בחרפה לאריך
 16 ומשכבם, ואמר מעוקה הבאתי - אין חוששין
 17 לומר אמת דבריו, ושמה לא נתעשרה. ישראל
 18 מכרם לו, אלא להשביח מקוהו. והבא נמי לא
 19 תביר נכרי זה לא אלא אלא על זה ששוער לו
 20 מספא ליתבמותה. **הכל - הפסד ועגמת נפש**
 21 הוא. קולר - חבורה. ליתכוס כיתר - כשבאה
 22 ביתר במערה. **משנה** על פי בת קול - שמע
 23 קול עוקה: פלוני מת, ולא ראו אדם בעלמא.
 24 **גמרא** **מאי קא משמע לן?** רביה בר אבא
 25 דלביה הלל משיאין ויעניב מחייהו - סתם
 26 מתניתין נמי הכי אמרה, וממילא הלכתא היא
 27 כסתם משנת. בית שמאי היא - ואין הלכה
 28 באותו סתם. שראו לו דמות אדם - מתחלה
 29 בשעקע, בבואה דבבואה - על צלו, ושידע
 30 ונתן שדיא - שד תהא זו בקי בקול, ולמאן צדי
 31 חוא - שנשא אשה במקום אחר, ובאה
 32 לקלקלה, והלכה לה. בשעת הסנהב - אסורם
 33 מסוכן, כגון מי שהיה מושלך בבור, ואמר: "כל
 34 ששומע קולו יכתוב גט לאשתו" - כותבין וזונתין,
 35 וסוכבין עליה ככל דבריו שמונה: יאני הוא
 36 פלוני בן פלוני. והבא נמי כשעת הסנהב דמיא,
 37 שאם לא יכתוב גט - לא תמצא ליה, ותשב
 38 ענתה. **משנה** ונטייתו לוי - אמרתו לו, בן
 39 חן הדברים שמונה, שכולן חלוקין עליו.
 40 משנת מוסחה, בניית - שאני יוכל לילך אלכם
 41 ולהתידע מה שמעתי. **גמרא** להביא את נשה
 42 - מנדרית היה, ואף על פי שצריכים גאו
 43 למאמר איה, שתאמר יכפני נכתב ונתחם,
 44 דאפילו אדם כשר הביאו צור לומר כן, נשים
 45 שאמר - חמש נשים דפירקין דלעיל (ק"א).
 46 נאמנת להביא נשה - בפרק שני דגיטין (ב"ב),
 47 **משנה** אמרו לו - לרבי עקיבא מעשה בבני
 48 לוי כו. נמיית להם - אמרה להם, ולא תהא
 49 בתנת - כלומר, ובי לא תהא בת ישראל, או
 50 כהנת מוסחה, נאמנת בפונדקית זו גרושה?
 51 ובגמרא מפרש מאי גרושהא. אמר להם - רבי
 52 עקיבא, לכתשתא פונדקית נאמנת - כלומר,
 53 לכשבמא דבר זה אמת שחזונו אתה
 54 הפונדקית. שדירי לא עליה סמכו, אלא לפי
 55 תומה הסדוקה, והביאה להם מקלה ותתמילא.
 56 וספרי אחרים: לכתשתא פונדקית נאמנת -
 57 כלומר, באותו ענין שצאמנת פונדקית דהו ינוי.
 58 שאר אשה נאמנת. שדירי פונדקית הוציאה לקו,
 59 ועל הסעיפים סמכו.

ורא

1 והא אי חביטו קאמרי לה - אלמא: לאו לפי תומה דהוה. הוה כביא - והיינו לפי תומה,
 2 דקודם ששאלה התחילה לומר. ונתלה בייחוד של האנה - אחו בנחף של האנה. ופשוט
 3 לעשות ממנו מקל. פשוט - נתקן. יישר כחך אריה - בגור חיל, ולב אריה של יך. יפה
 4 בזנות את שמי אריה - שכך קורין אותו בעירי. לא כב אמרת לי יוחנן בן ינאי - דרש

1 פונדקית נכריה (אחת) ויהיה ומסירה לפי תומה - ואם האמה: מאי ריבנו מיהו ראיא
 2 מן הפונדקית? דהא מסירה לפי תומה היתהו ויש לומר: דלא היתה ממש
 3 מסירה לפי תומה, דמה שהוציאה מקלו ותמילו (מה) ויהוה ויכלה לעשות כן לעדות.
 4 ורבי עקיבא אמר להם כי אין זה ראיא, דודאי אין לך מסירה לפי תומה גדול מזה, כיון דכי
 5 וחיותיהוהו כביא. כן משמע קצת בירושלמי,
 6 דקאמר: עשו אותה כמסירה לפי תומה, משמע
 7 שלא היתה ממש מסירה לפי תומה אלא שבביאין
 8 ראיא דלא גרעה מעד אחד.
 9 אין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה -
 10 פירש רבינו תנאל: דקימא נן להאי תנא
 11 דלא בעי דרישה וחקירה.

נמרא מאי גרעיותא דפונדקית? אמר רב כהנא:

פונדקית נכרית היתה, ומסירה לפי תומה היתה: "וזה
 מקלו, וזה תרמילו, וזה קבר שקברתיו בו". וכן תני
 אבא בריה דרב מנימי בר חייא: פונדקית נכרית
 היתה, ומסירה לפי תומה היתה: "וזה מקלו, וזה
 תרמילו, וזה קבר שקברתיו בו". והא "איה חברנו"
 קאמרי לה! פון דחיותניהו כביא. אמרו לה: "איה
 חברנו"? אמרה להם: "מת וגברתיו"? תנו רבנן:

9 מעשה בארם אחד שבא להעיד על האשה לפני רבי טרפון, אמר לו: בני, היאך אתה יודע
 10 בעדות אשה זו? אמר: אני והוא היינו הולכים בדרך, ורדף אחרינו גייס, ונתלה בייחוד של
 11 זית ופשחו, והחזיר את הנשים לאחוריו. אמרתי לו: אריה, יישר פהך! אמר לי: מנין אתה
 12 יודע שאריה שמי? כך קורין אותי בעירי: ויחנן ברבי והנחן, אריה דמכפר שתיא. לזמים

13 חלה ומת, והשיא רבי טרפון את אשתו, ורבי טרפון לא בעי דרישה וחקירה? והתניא: מעשה
 14 בארם אחד שבא לפני רבי טרפון להעיד עדות אשה, אמר לו: בני, היאך אתה יודע עדות
 15 זו? אמר לו: אני והוא היינו הולכין בדרך, ורדף אחרינו גייס, ונתלה בייחוד האנה ופשחו,

16 יישר פהך אריה! אמר לי: יפה פונקת לשמי, שכך קורין אותי בעירי: יוחנן בן ינאי אריה דמכפר שתיא. לזמים חלה ומת.
 17 לא כך אמרת לי "יוחנן בן ינאי דמכפר שתיא אריה"? אמר ליה: "לא, אלא כך אמרתי לך: יוחנן בן ינאי אריה דמכפר שתיא".

18 ודקדק עליו שנים ושלשה פעמים, וכיון את דבריו, והשיא רבי טרפון את אשתו תנאי היא, דתניא: אין בודקין עדי נשים בדרישה
 19 וחקירה, דבר רבי עקיבא. רבי טרפון אומר: בודקין. ומפליגי בדרבי חנינא, דאמר רבי חנינא: דבר תורה אהר דני ממונות ואהר
 20 דיני נפשות בדרישה וחקירה, שנאמר: "משפט אהר יהיה לכם". ומה טעם אהר דיני ממונות אין עריכו דרישה וחקירה - שלא

21 תנעול דלת בפני ליון, ובבאי קמפלגי: מר סבר: פון דיאפא כחובה למשקל - פריני ממונות דמי, ומר סבר: פון דקא שרינא אשת
 22 איש לעלמא - פריני נפשות דמי. אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידו חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר "וכל בנך למודי
 23 ה' ורב שלום בנך".

5 וחקר היה, אולי ידפך את דבריה: לא כך אמרת
 6 לי, דמכפר שתיא אריה? השכפר היו קורין
 7 אריה, ולא אותו. דרישה - בדיקות כן האי
 8 גונא, לכון את דבריו. וחקירה - באיזה יום
 9 ובאיזה שעה. משפט אחד היה לכם - וכיון
 10 דאשבתו ככתוב בדיני נפשות: "ודרשת וחקרת"
 11 וגו' (דברים יג) - הוא הדין לדיני ממונות. כיון
 12 דאיכא כתובה למשקל - כשתשאל על פיהם
 13 תסול כתובה. דמספר כתובה נלמדו, כשתשאל
 14 לאור תסלי מה שכתוב ליכר, כדיני נפשות דמי
 15 - דהבא על אשת איש כותב, הלכך עדי נשים
 16 בדרישה וחקירה. הכי גרסינן אמר רבי אלעזר
 17 אמר רבי תנאי תלמידי חכמים מרבים שלום
 18 בעולם שנאמר וכל בנך למודי ה' ורב שלום
 19 בנך.

הדרן עלך מסכת יבמות

15 זו? אמר לו: אני והוא היינו הולכין בדרך, ורדף אחרינו גייס, ונתלה בייחוד האנה ופשחו,
 16 יישר פהך אריה! אמר לי: יפה פונקת לשמי, שכך קורין אותי בעירי: יוחנן בן ינאי אריה דמכפר שתיא. לזמים חלה ומת.
 17 לא כך אמרת לי "יוחנן בן ינאי דמכפר שתיא אריה"? אמר ליה: "לא, אלא כך אמרתי לך: יוחנן בן ינאי אריה דמכפר שתיא".
 18 ודקדק עליו שנים ושלשה פעמים, וכיון את דבריו, והשיא רבי טרפון את אשתו תנאי היא, דתניא: אין בודקין עדי נשים בדרישה
 19 וחקירה, דבר רבי עקיבא. רבי טרפון אומר: בודקין. ומפליגי בדרבי חנינא, דאמר רבי חנינא: דבר תורה אהר דני ממונות ואהר
 20 דיני נפשות בדרישה וחקירה, שנאמר: "משפט אהר יהיה לכם". ומה טעם אהר דיני ממונות אין עריכו דרישה וחקירה - שלא
 21 תנעול דלת בפני ליון, ובבאי קמפלגי: מר סבר: פון דיאפא כחובה למשקל - פריני ממונות דמי, ומר סבר: פון דקא שרינא אשת
 22 איש לעלמא - פריני נפשות דמי. אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידו חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר "וכל בנך למודי
 23 ה' ורב שלום בנך".

הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות

מצ"א אמרה ליה נסתחפה שדו - ואני יכול לשען: דאדריבה מולה גרם. ודין רבין א
 2 מפקדא אפיה רביה לא מינעשא, כדאמרין בירבא על יבמתי' (יבמות סה, ב)
 3 ועוד: ודאשה איה שדה של חבעל, ואין חבעל שדה שלה. **לפיכך** חלה הוא אית מעלה
 4 לה מנות - קשה לרבינו ריבא: דאמר בירחולין (יבמות מאב, ב) עמד ברין וברח - מנות
 5 משל יבם, ומפרש בירושלמי: ברח - הוא הדין
 6 חלה, ובאמרין אמרין חלה אין מעלה לה עמוטו
 7 ואמר רבינו ריבא: דרמה חלה או ברח לאמר
 8 שעתה בדין שברך נתיחייב כל במנותה, אבל הבא
 9 בתולה קדם הגעת חותן, ובקונטרס פירש שם:
 10 דוקא ברח, אבל חלה - לא, ואין נראה, כדמשמע
 11 בירושלמי, וליפרשו אן חקושת מאיבא דבע
 12 לה מינעיא, אמאי לא פשיט לה מהדבא דש
 13 למה: דארסותא אנדא איה **שפי מיבמות**,
 14 כדאמרין ביבמות בלמה דהיה, וביה **שפי מיבמות**,
 15 איתא - לא כמו שפירש רבינו שמואל בן מאיר
 16 הדיוני בר אחאי: נאון שעשה סאלותה, יהיה מסוף
 17 כל הארמוריא, ולכן משנה לשונה בכל התלמוד:
 18 פרץ רב אחאי: פשיט רב אחאי. שחר באן רב
 19 איש ענה על דבריה, ולא אמר רבינו אהו
 20 אמוראי, וכל אמוראי היה חופס לשונה, כמו: שחר
 21 בה רבי אבהו (סוטה ג, ב) חיה בה רבי יוחנן
 22 (בבא קטא ק"ב), וליש עלה איבי (ברכות סטא, א)
 23 **לא** ישאו לא קתני אלא לא נישאו - מקובלין
 24 הדין כך לקרות: **ותנ: דאי יל**
 25 נשאר אננשיס קאי - והה ליה למסור נמי בלשון
 26 רבי: ואובלות משלחם. **אלא** לא נישאו -
 27 פירש: ודמשע נמי מדמעבי איהו, אבל אין לומר
 28 דמשע דוקא דמעבי איהו אבל לא איהו,
 29 למקמיה: לעולם למעבי איהו, ואידי רבנא
 30 רישא ברדיהו, בו, דמשום אידוי אין לשעט טעם
 31 סיפאי. **מת** איה חלה דניו: דאין על רבנא
 32 מיתה, אה חלה - דריה או גט, דאי חלה נמי אית
 33 גט, וטעמא דהבא דאיתו נשום אונס - אם לא
 34 כתיב: **ואם אונס מעט, וכל שבן** כן
 35 דהשתא אבתי לא אסיק ארעתה דבתי איבא
 36 למיקר דתתא ליה ולא פולר קמי יבם.
 37 **ודלמא** נישא לעולם איה חלה נמי איתו נג
 38 ויש טענה אונס, דקאמר ליתני חלה וכל שבן כתיב
 39 אה רקתני מת - את אקמשיעל דין לא לאחרי
 40 מיתה, איהו איתא לאשמעטני תרייהו: דיש אונס, ואין
 41 גט לאחרי מיתה, דאין אונס גירדא אתא
 42 לאשמעטני, אבל יש גט לאחרי מיתה - היה ליה
 43 למינקט חלה, ואין אין גט לאחרי מיתה גירדא היה
 44 בעי לאשמעטני - לא חלה ליה למינקט היה ו
 45 גיטא אם לא באתי, שעשה תנאי, אלא דריה ו
 46 גיטין לאחרי מיתה.
 47 **הרי** זה גיטין אם מתי מחילי זה לאחרי מיתה -
 48 איתא מיתה דהי טעמא דבדלוהו כמו "אתם"
 49 - ולא אמיטרוסוף ולא שחפון ולא אריסין, ולא
 50 כל תורהא טע אשעי שלו (גיט ב"ב, דבבא)
 51 ודו משה תורהא טע אשעי שלו, ולא כדאמר
 52 דהייא משנה נשפ אמאי איצטריך דה תנן כדריא
 53 דברק קמא דגיטין (י"ג, א), דאין גט לאחרי מיתה,
 54 דהייא דהייא גטו זה זה אלשתי - לא יתני מיתה,
 55 מיתה, ובפרק קמא דגיטין (שם י"ג, א) פירשנו. **דלמא** לאפוקי מדרבנותו - אבל
 56 מדחיא דרישא לא שבעין לאפוקי מדרבנותי, דאיבא לאוקמה בטאין חובו מותן בישור.
 57 ואת אשמעטני (בבבין פ"א), כלשה גיטין פסולין וחד גיטין מיהו שאין בו זמן - את אמרין אם
 58 נשאת חלה כשר, וקושט דאין גט לאחרי מיתה קתני הבא לא אמר כלום, אפילו נשאת אי נמי בשכתבוהו שבעו או שנה או חדש, דאמר בפרק גט דגיטין (י"ב, ד) דכשר ואין זמנו מוכיח עליו.
 59 אי נמי במתואר. **דלמא** מת דוקא דלא נשאת ליה דחפול קמי יבם - ואם אמרתי בפרק "מי שאחוז" (גיטין ע"ג, א) דאמרין: אבלו איר אין לנו, פירשתי אין לנו שיהא נג, ואמאי לא דרי נג?
 60 ואת לא נשאת ליה דחפול קמי יבם: ויש לומר: דרבאונס דלש כלל לא אסיק ארעתה שריעה שיהא נג.

פשיט רב אחאי - כך בעיא ממתניתין, רקתני: לא נישאו, ולא קתני לא נשאו, דלישתמע
 2 שרבעלים מעמבם, אלא לא נישאו - הן לעלמילי חלה העבכה בשנים, ואידי רבנא
 3 רישא בירידי - נתנין לבתולה שנים עשר חדש, ולאמנא שלשים יום, ולענין גיטין אין
 4 כן - אפליכר קאי, דאשמעטני שעבכת דראונס מותרין מן המנות - לענין גיטין אין
 5 טענה אונס מעולה; אם נתן גט לאשתו על מנת
 6 אם אלא בא עד דתי מלני איהו נג, וחבסא וכו'
 7 בא - הדי זה נג, ואני לכול לומר אונס דיהתי.
 8 אלמא קביר אין אונס בגיטין - אין טענה אונס
 9 בגיטין, ולקמיה מפרש טעמא, איהו נג - ואם
 10 איהו לא בניס זוקיה ליבם, מת הוא דאיתו נג -
 11 דהא לא שריא גיטא עד שנים עשר חדש, והוא
 12 מת מתוך הזמן, ומאן קא גרסיש לה מהשתא:
 13 אין היתמיים מגרשיס, מת הוא דאיתו נג - משום
 14 דאין גט לאחרי מיתה, אבל שמוס אונס אחריתי
 15 - לא למפקע גיטא, אלמא: אין אונס בגיטין, דאי
 16 סלקא דעתך חלה נמי איתו נג - נתיני חלה וכו'
 17 שכן מבי, שאין אונס גידול מודה, היא אמר
 18 קמשעטין לו - כלומר: היא דתנא מת לאו
 19 וקאק דילה תניה, למידוק, אה חלה - דריה ו
 20 נג, ומא לאשמעטני דאיתו נשפ, דאין גט לאחרי
 21 מיתה, ואפילו בלא תנאי, כגון, האומר לאשתו
 22 דרי זה גיטין לאחרי מותי - איתו נג לפרטין ג
 23 חבסו, והו גיטא אם מתי - שכיר מרע שכתב גט
 24 איהו, וכל איהו מן הלשונות הללה לא גיטין
 25 מת, או זה גיטין מחילי זה - משפסוק חילי זה
 26 (מע"ל) משמע, דהוא מת איתו חילי - זה
 27 אומר כלום, שדרי משפסוק בתיבס איהו וכו' יכיל
 28 לגרש, דלמא - דהא איתגייך סיפא אם לא
 29 איתו וכו' - לאפוקי מדרבנותי איצטריך,
 30 דפליגי עולה, ואמר דאין גט לאחרי מיתה, איהו
 31 דביני דבתיבס זמן כתיבתי - זה אומר
 32 באתי חדש - למה כתב יום כתיבתי הבת
 33 שכן אמר לה: אם לא באתי לאתו זמן - את
 34 גט למפרע מהיום, דאי לא משוה גיטא עד שנים
 35 עשר חדש - למה כתב יום כתיבתי הבת
 36 לכתוב: אם לא באתי לאחרי חדש מלני יתא נג,
 37 תהייה לישא - בלא חליצה, להידי דאם
 38 לא באתי, זמנו של גיט מוכיח עליו - איה
 39 לחנם נכתב זמנו לחיוב, אם לא להודיע שמיום
 40 הכתיבה והדמיסה הוא מנרשא אם לא יבא
 41 לאתו זמן, הלכך, אף על גב דלא כתב גט לא גיטין
 42 מדום אם לא באתי בו - כגמא דרביס "מהיום"
 43 דמי, ובבבא בתרא (ק"א), אמרה רבי יוסי,
 44 דתנן: הכותב נכסיו לבנו עריך שיכתוב "מהיום"
 45 ולאחרי מיתה, ואם לא כתב "מהיום" - איה
 46 מתנה, רבי יוסי אומר: אע"פ, ואלא **ספספאי**
 47 ע"ג נג, וברא דאין אונס בגיטין, הרי זה נג - אף
 48 ע"ג נג, וברא דאין אונס גידול ממתיה, אלמא: אין אונס
 49 בגיטין, והוא הדין לחלה, דלמא מת דוקא -
 50 דכל עומד שכתב לה גט מחמתן כל כתב לה,
 51 שגט יצא דיהה דגט למפרע, שלא חיקק ליבם,
 52 ובדאי אנסא לא נשאת ליה למיבטל גיטא, אבל
 53 באנסא אחריתי, נדחיה ליה למיבטל גיטא נה
 54 - איתא: לך יש אונס בגיטין, ופסקיה **מפריא** -
 55 ונהרתי פסיקו, שדחתה מעבדו מצד העיר,
 56 ולא יכול לעבור, חוה ארמאי - שכחתי, לא שפתי מפריא - והוי גיטא, ואם רעתה -
 57 תנישאת לאחרי, וכן לבתו ונפסלת מהיום.

ובגין
 1 וסברה

כותובות. פרק ראשון - בתולה נשאת דף ג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - רש"י"

1 מאי שקרו - היכן שנינו שקרו דמקנין לה האי? אי משום דאמר שמואל לעיל - לית
 2 לן לאותביה מניה לאמרותא אדירגא. וכן הסבת ואילך - לנקמן מפרש לה. ובשני לא
 3 יבנט - שבביל אוהא סכנה. ואין צורך לעקר שבוילה תקנת חכמים אלא זים אחד, וזהו
 4 ויהיה טורח מדיה שני ימים בבורכי סעודה. ואם חמתה האונס - לנקמן מפרש. תלח -
 5 אם ביאה האשונה היא. מפרישין אוהא ממנז
 6 לזיל שבתו - נהנו. במיהו. סבת פשתא. איך
 7 לא אמתתו נהנו לבנטו בינם שלשים. אבל
 8 מעקר רביעי לגמרי לא עקר? נעקריה -
 9 ותקני לה ימים אחריים. ולרדוש לחו רהונם
 10 שר - הנבעלה באונס אנה נאסרה על בעלה.
 11 ודלפטן לסקן בפרק רביעי (א.ב.) מיוחדא לא
 12 נחפשה, ולא ליסווה פשיויה למיתה. איכא
 13 פרוזא? - דאי מקילנין לחו עבדי ברוצן.
 14 נאסרתו על בעליהן. ואיכא שני - כמות -
 15 שאסרתו על בעליהן אף באונס. ואבתו מסין
 16 נפשיהו למיתה, דאשת כוח שאנסה אסורה
 17 לבעלה. ולקמן בפרק רביעי (שם) לשינן לה.
 18 וליעקריה - הויל חתני דאיכא סכנה בשלישי
 19 נמי אתי ובעיל - כיון ודירע להתולדה. לנונ
 20 גבשי. מפסיק אף עקר נפשה - וכן דלא
 21 בקיעות גמור הוא על ידי תקנת בית דין, ספיקא
 22 נפיש לא אם יש נישואין היום בעיר, ולא עקר
 23 והיא סבת בעיד. התם נהנו - משמע רובם
 24 נהנו. הלא מותר - אלו ודירע להתולדה. וכן
 25 אף נחמתה אבה מותר קמני. דרמשעת אם ימלך
 26 איש יחיד בבית דין - יחידו - ולא באתו -
 27 יחד קמני. שר בגאב מאי ורבי. וחספס ורבי
 28 סעדה מאשר ימנאו. והלף - לאחר רביעי,
 29 לכבס - עד זים רביעי של שבת אבה. בשלישי
 30 לבנטו - גלמח נתיח לו לקדום כל כך. אלא
 31 ישריה בסעודה אלא זים אחד, ומיעקרא תקנתא
 32 שקדוה אספיוות ריית - חלו משרתי
 33 הדמכינו לו צורכי סעודה, בלשון לעז התיישי.
 34 בתימיא - חתן שמת אביו בשני אין יכול
 35 להמחן עד למחנה. שצריך להושות את המת
 36 עד שיכנס לחופה. ויני מווג - במים. שיהא
 37 ראוי לשבת. ושוב אנו מתקיים. אבל כן
 38 או אמה של בלה - דוקא נקט אביו של חתן,
 39 שהוא ומורח בבורכי סעודה. ואמה של בלה
 40 איא ומכניה לה בחשביין. לפיכך, אם יעבד
 41 המועד שוב אין מצינ לחם. והתיירו להם לחכמים
 42 את המת לחדר שלא יקברוהו, דאם כן חלה
 43 אביעות על האבל כמתמת הגולל. ברלמקן,
 44 ושוב לא יוכל לבנט עד שיכבדו אבלות.

15 ופרש
 16 **ובשני** לא יבנט - פירש הקונטס: אפילו בשעת הסכנה, דאין לעקר שבוילה תקנת
 17 חכמים אלא זים אחד. וקשה לרבינו יצחק, דאמר לקמן: מני אונסי אלימא?
 18 דאמרן חתן קרין לה. וזהו ליה למקמן נמי וירשא לסיפא, דקתני רישא ובשני לא יבנט
 19 אפילו בשעת הסכנה ואמר רבינו יצחק בן אברהם: ודמזשם זלי אל פריך ליה משום דאיכא
 20 לפרשוי ואם חמתה האונס פירושו: שיש סכנה אף
 21 בזים שליש - מומר לבנטו בשני. ויראא חריבו
 22 וצריך: ודלמת באינני נפשה הוא. אלא פירש
 23 סכנה. ובשני לא יבנט - הוא חרין בשלישי,
 24 אלא נקט בשני משום דלמיתה: ואם חמתה
 25 האונס מותר. שריך לעמוד (17) ולרדוש לה
 26 דאונס שר - ואם תמרה הוא אמרין בפרק י"ב
 27 סור ומרה' (שנתרין ע"א) על כל עבידות
 28 יעבר ואל ידמה. חרין מעברה וזה ג' וכלו עירות
 29 ושפכות דמים וזרין רביעו תם: ותייב ותייב
 30 מיתה על בעלה מתי. ודומנא אפקריה לרעה
 31 ומצרי, דכתיב (ויחזקאל כג) 'והמת סוסים
 32 ורומים'. ומיתו אריא, חריב בפרק י"ב סור
 33 ומרה' (שם ע"ד.ב.) אתה אסתר פרדיסי הוא? ולא
 34 פריך את אריא גילוי עירות היא. משמע דמזשם
 35 עירות ולא אסתר ימורה. ומתוך כך התייב
 36 תם לבת ישראל שהמירה ובה עליה נכרי לקימה
 37 לאתור נכרי בשנותיה, בלא שריך למיטר את
 38 לבעל ואחד לבעל ביאת מצרי דהויא כביאת
 39 בתמה. ואין אריא לרבינו יצחק כרבי מנאי, דהא
 40 על ידי ביאת נכרי נאסרה לבעלה. בדאמר אבה
 41 דאיכא פרוזת. וברקא 'האשעה שתאמרמלא
 42 (כתובתו כ.ב.) בני האשעה שנחיתה בין גדברים
 43 אמרין דברצון אסורה לבעלה. ואמר נמי כגמליה
 44 (והא; וכתובתו כ.ב.) ביאת מצרי הויא ביאה, והא
 45 סבת אביה אסורה מלתא, ונקט לזכר בעלה
 46 חשיבא בעלה מצרי כביאת בתמה, והוא חרין
 47 לבעל. אף על פי דאין ונת לבמה ואין ביאה
 48 בתמה וסלת ואוסרה, כדאמרין בפרק י"ב ע"ב
 49 וימתו' (כטובתו כ.ב.) ביאת מצרי הויא ביאה, והא
 50 אפקריה ומתנה לרעה - נה מיל לעיל דאין לו
 51 חיים, ורעה חבוט ובורג וכו' באונס שרי, דהכי
 52 פריך: ולרדוש לחו רהונם שרי, לפי האשעה שרי,
 53 קרקע עלם ולא עבדה מעשה, כדמשני בפרק י"ב
 54 סור ומרה: ואתי קרקע עלם. חרין לא ואל
 55 רחם היה עיר עירות היא - הפשיטא לה
 56 דאיכא לשוני קרקע עלם היא ואין לה למסור
 57 עצמה, אבל לענין חילול השם לא היה רגאל לו
 58 שירעיל טעם דחילול השם, ומשני: קרקע עלם
 59 והיה, ואפילו חרין עלם. ובפרק 'מצות הלוי' (שם ק"א) פריך גבי יעל: הוא
 60 משני קרקע עיר היה - משום דהוא לא פריך אמאי לא מסרה עצמה, דהא לא היה רגאל שהעיר
 61 הבהו' ומשני אמר הובורן: דרבינו (ר.כ.ב.) נדלה יבדיל לשמה ממהות סלא לשמה, ופריך ריעל נמי
 62 עבדה לשמה דיא לחתיל את ישראל. **בתולה** נשאת ברביעי תוכל - לאו דוקא ברביעי, ממשך
 63 נשאת ברביעי. דהוה מקדמיה לבעות עם כדו לחביריה עד חתן. נקט ליה נמי אחריבי. **ולרדוש** לחו רהונם שר -
 64 סכנה אלא אונס, ואמאי קאמר וסכנה ואילך, הוה ליה למיני וכן האונס אילין דאם כן - מאי משני משבר
 65 צעות אמרין דמסרי נפשיהו. ועוד: וכי משום פרוזת ניחור לדרונו הענות: אלא הכי פירושו: ולרדוש
 66 פרוזת לא מיוז ביה, אי נמי משום בחותו. **ותי** רחם. בשלישי נהנו - ואמרין בפרק תרעא דתענית
 67 הקונטס פירשו זה - רובא דעלטא, והבא מותר - חזירי, ולא גרסינן לתלתיה, אנו מיישב. **אי** רחמי
 68 שבת אבה וילקו לרבינו יצחק: דאם כן מאי מטייל אל צריבי דאתי וקבע אבותי ליבעב חוש או חרשי
 69 זים רביעי אחר, אלא סבס בשלישי. והכי פריך: אי אתי וחלף ברביעי עזיב - ליעבב עד לחלףו ומשני: דאתי
 70 חשב בשלישי. - דאם כן יבנט ברביעי. **איספיוות** דידה בשלישי אתא - אין לתמה: משום סעודה ערקין
 71 גמון בשני. שרלי לזא ובעולו, ואי ערקין שני ימים - אתא לחשתבת, אבל אונס שר צבא - איני אלא אקרי
 72 לא משני תקנה דרבנן מקמי גורח כן כדמשני הבא, משום דלעיל פריך וליעקרה וקבעו זים אחר, כיון
 73 תקנתא דרבנן, ואחיל ויהי זים אחד קרוב. אבל אבה פריך וליעקרה וקבעו זים אחר, וזהו מיהו מקמי
 74 הוה דיכ בשלישי נמי אתי ובעול - פירושו: לא יבנט וליעקרה אבותי בתולה נשאת ברביעי חזירי,
 75 זים הוא שני שליש. **אי** לא אמרת משום בעלת ההמון, כיון שמתוכיו להנאות - בשלישי נמי אתי ובעול.

ירושלמי מסכת מכות – סנהדרין

[דף ד' ע"א]

חיישין לזין? אמר רבי יעקב בר
דפי: ואית גבולין סגין מאן אילין
המיינ חבריהון נפקין מיקטלא ולא
אמרין בלום.

כתב כל גכסיו לשני בני אדם
באחת, היו העדים בשרין לזה
ופסולין לזה, רבי הילא אמר:
איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן
לקיש. חד אמר: מאחר שהן פסולין
לזה פסולין לזה, וחרנה אמר:
בשרין לזה ופסולין לזה. רבי מנא
לא מפרש,

[דף ד' ע"ב]

רבי אבון מפרש, רבי יוחנן אמר:
מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה.
רבי שמעון בן לקיש אמר: בשרין
לזה פסולין לזה. אמר רבי לעזר:
מתניתא מסייעה לרבי יוחנן. מה
השנים נמצא אחד מהן קרוב או
פסול – עדותן בטילה, אף השלשה
נמצא אחד מהן קרוב או פסול –
עדותן בטילה. מניין אפילו מאה?
תלמוד לומר עדים. רבי יעקב בר
אחא אמר: איתפלגון רבי חנינה
חברין דרבנין ורבנין. חד אמר:
יאות אמר רבי לעזר. וחרנה אמר:
לא אמר רבי לעזר יאות. מאן
דאמר: יאות אמר רבי לעזר,
נעשית בעידות אחת ובהתרייה
אחת, וכל עדות שפוטלה מקצתה

גמרא אמר רבי ירמיה: חמי היד
תנינן הכא, היו שנים רואין אותו
מחלוז זה, ושנים רואין אותו מחלוז
זה, ואחד מתרה בו באמצע, בזמן
שמקצתן רואין אלו את אלו – הרי
אלו עדות אחת, ואם לאו – הרי
אלו שתי עדות. הא אם היו שלשה
שלשה – לא בדא.

אמר רבי יוסי: תנינן שלשה
שלשה, לא בדא. תנינן הכא מה
דלא תנינן בכל סנהדרין, הוא והן
– נהרגין. והשנייה – פטורה.

הלכה ז'

מתני' רבי יוסי בי רבי יהודה
אומר: לעולם אינו נהרג עד שיהיו
שני עידיו מתרין בו, שנאמר על פי
שנים עדים. דבר אחר, על פי שנים
עדים, שלא תהא סנהדרין שומעת
מפי התורגמן.

גמרא תני רבי הושעיה: הפסוק
הזה אמור בשתי פיתי עדים. כי
יקום עד חמס באיש, עד זומם
שהוא עונה באיש, לענות בו לא
בעידותיו. עדים זוממין, מהו שיהו
צריכין לקבל התרייה? רבי יצחק
בר טבליי בשם רבי לעזר: עדים
זוממין – אינן צריכין לקבל
התרייה. אמר רבי אבהו: לא

ירושלמי מסכת מכות – סנהדרין

שִׁיחָא דִּן אֶת שְׁכָמוֹ, דְּכַתִּיב שִׁפְטִים
וְשִׁפְטִים תִּתֵּן לָהּ כְּכֹל שְׁעָרֶיהָ אֲשֶׁר הִ'
אֶלְהִיָּה נִתַּן לָהּ לְשִׁבְטֵיהָ.

תַּנִּי רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:
מַחֲוִיבֵי מִיתוֹת שְׁבָרְחוּ מִן הָאָרֶץ
לְחֻצָה לְאָרֶץ – מִמִּיתוֹן אוֹתָן מִיָּד.
בְּרַחוּ מַחֲוִצָה לְאָרֶץ לְאָרֶץ – אִין
מִמִּיתוֹן אוֹתָן מִיָּד, אֲלֵא דַּנִּין
בְּתַחֲוִילָה.

הַדְרִין עֲלֵה פֶּרֶק פִּיצֵר הָעֵדִים

[דף ה' ע"א]

פֶּרֶק שְׁנִי

הַלְבָּה א' מַתְנִי אֵילוֹ הֵן הַגּוֹלִינִין?
הַחֹרֵג נֶפֶשׁ בְּשַׁגְגָה. הֵיָּה מְעַגְלָה
בְּפַעְעִיגְלָה וְנִפְלָה עֲלָיו וְהִרְגָתוֹ. הֵיָּה
מְשַׁלְשֵׁל בְּחֻבִית וְנִפְלָה עֲלָיו וְהִרְגָתוֹ.
הֵיָּה יוֹרֵד בְּפוּלָם וְנִפְלָה עֲלָיו וְהִרְגוּ –
הֵיָּה זֶה גּוֹלָה. אָכֵל אִם הֵיָּה מוֹשֵׁף
בְּפַעְעִיגְלָה וְנִפְלָה עֲלָיו וְהִרְגָתוֹ. הֵיָּה
דוֹלָה בְּחֻבִית וְנִפְסַס תַּחְבֵּל וְנִפְלָה עֲלָיו
וְהִרְגָתוֹ. הֵיָּה עוֹלָה בְּפוּלָם וְנִפְלָה עֲלָיו
וְהִרְגוּ – הֵיָּה זֶה אֵינוֹ גּוֹלָה. זֶה הַכְּפֵלָה:
כֹּל שֶׁבְּדָרְוָה יִרְדָתוֹ – גּוֹלָה. וְשֵׁלָה כְּדָרְוָה
יִרְדָתוֹ – אֵינוֹ גּוֹלָה.

בְּמַלְהָ כּוּלָּהּ. מֵאֵן דְּאָמַר: לֹא אָמַר
רַבִּי לְעֹזֵר יֵאוֹת, נַעֲשִׂית בְּשִׁפְטֵי בֵּיתִי
עֵדִים, כְּשִׁירִין לְזֶה וּפְסוּלִין לְזֶה.

הַלְבָּה ח'

מַתְנִי מִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ וּבְרַח, וּבָא
לְפָנָי אוֹתוֹ בֵּית דִּין – אִין סוֹתְרִין
אֶת דִּינוֹ. כֹּל מְקוּם שִׁיעֲמָדוּ שְׁנַיִם
וְיֹאמְרוּ מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי
שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי,
וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֵדִיו – הֵרִי זֶה יִיהַרְגוּ.
סְנֵהדְרִין נוֹהֲגֵת בְּאָרֶץ וּבְחֻצָה
לְאָרֶץ. סְנֵהדְרִין הַחֹרֶגֶת אֶחָד
בְּשַׁבּוּעַ – נִקְרָאת חֻבְלָנִית. רַבִּי
לְעֹזֵר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמַר: אֶחָד
לְשַׁבְעִים שָׁנָה. רַבִּי טְרַפּוֹן וְרַבִּי
עֻקִּיבָה אוֹמַר: אֵילוֹ הֵינּוּ בְּסְנֵהדְרִין
לֹא נִהַרְגוּ בְּהָ אָדָם מְעוֹלָם. רַבִּין
שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: אִף הֵן
מַרְבִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים בְּיִשְׂרָאֵל.

גַּמְרָא סְנֵהדְרִין נוֹהֲגֵת בְּאָרֶץ
וּבְחֻצָה לְאָרֶץ, דְּכַתִּיב: וְהָיוּ אֵלֶּה
לְכֶם לְחֻמַּת מִשְׁפַּט לְדֹרֹתֵיכֶם כְּכֹל
מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם. וְכֹה תִלְמוּד לֹמַר:
שִׁפְטִים וְשִׁפְטִים תִּתֵּן לָהּ כְּכֹל שְׁעָרֶיהָ?
בְּעָרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! אֲלֵא, שְׁבַעֲרֵי
יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁבֵיבִין דֵּינַיִם כְּכֹל עִיר
וְעִיר, וּבְחֻצָה לְאָרֶץ מוֹשְׁבֵיבִין אוֹתָן
פְּלָכִים פְּלָכִים. תַּנִּי, רַבִּי דוֹסֵתַאי בִּי
רַבִּי יְנָאי אוֹמַר, מִצְוָה לְכֹל שֶׁכַּט

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

ונשל ה' אליהו את הגוים האל מפניו
וגו'. מה נשילה שנאמר לחלן – מכה,
אף פאן – מכה.

[דף ה' ע"ב]

הלכה ג' מתני' זרק את האבן
לרשות הרבים והרג – תרי זה גולה.
רבי אליעזר בן יעקב אומר: אם
משיצאת האבן מידו, והוציא הלה את
ראשו וקיבלה – תרי זה פטור.

גמרא תני רבי ליעזר בן יעקב:
ומצא – שיהא מצוי לו בשעה שהוא
הורגו. ויש לו רשות לזרוק את האבן
לרשות הרבים! אומר רבי יוסי בי רבי
בון: תיפתר שהיה כותלו גוהא.

מתני' זרק את האבן לחצירו והרג,
אם יש רשות לניזק ליכנס לשם – גולה.
ואם לאו – אינו גולה, שנאמר **ואשר**
יבא את רעהו ביער, מה היער רשות
לניזק ולמזיק ליכנס לשם, יצא חצר
בעל הבית, שאין רשות לניזק ולמזיק
ליכנס לשם.

אבא שאול אומר: מה חטבת העצים
– רשות, יצא האב המכה את בנו,

גמרא רבי יהודה פוטר עד שיפיל את
כל החבל. רבי שמעון פוטר עד שיתיר
את כל המחלצון. מאי דמר רבי יהודה
בפסיקת החבל, הוא מה דמר רבי
שמעון בשמיטת המחלצון.

רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו: תיה
מעגל במעגילה בדרך הליכתה,
והוציא הלה את ראשו והטיחה לו?
אמר ליה: היא עלייה היא ירידה.

רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו: תיה
מעגל במעגילה בדרך הליכתה,
והושיט התינוק את ידו ורצצה? אומר
ליה: אמרתה בה, היא עלייה היא
ירידה.

הלכה ב' מתני' נשמט הפרזל מקתו
והרג, רבי אומר: אינו גולה. ותכמים
אומרים: גולה. מן העץ המתפקע, רבי
אומר: גולה. ותכמים אומרים: אינו
גולה.

גמרא מה טעמיה דרבי? נאמר פאן:
נשילה, ונאמר לחלן: **בי ושל זיתה**.
מה נשילה שנאמר לחלן – נשירה, אף
פאן – נשירה. מה טעמו דרבנן?
נאמר פאן נשילה, ונאמר לחלן .)

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

תני רבי חנינא (היניא): פטור. ולא פליגין, מה דמר רבי יוסי בן חנינה – בשלא ראו אותו. ומה דתני רבי יוסי – בשלא ראו אותו. אם בשלא ראו אותו, בין שאמר לו: היכנס – חייבו תני רבי חייא: פטור, בין שאמר לו: היכנס – צריך לשמור את עצמו.

ואית דבגעי מימר: בין שאמר לו: "היכנס" – נעשית בְּחֶזֶק שותפין.

רבי חייא בשם רבי יוחנן: השותפין קונין זה מזה בחצר. וממחין זה על ידי זה בחצר. וחיובין זה בניזקי זה.

ולא בן אומר רב: ממלא כל רשות הרבים. וזו אינה ממלאה את כל רשות הרבים! מכיון שדרבן להלף בחצר – כמי שהוא ממלא את כל החצר.

[דף ו' ע"א]

הלכה ה' מתני' האב – גולה על ידי בנו, והבן – על ידי האב. הכל גולים על ידי ישראל, וישׂראל גולים על ידיהם, חוץ מעל ידי גר תושב. וגר תושב – על ידי גר תושב.

והרב הרודה את תלמידו, ושליח בית דין.

גמרא אומר רבי ינאי: טבח שהוא מקצב, והכה, בין מלמעלה בין מלמטה – גולה. ואתיין פני דמר רבי הונא, טבח שהוא מקצב, והכה לפניו למטון – גולה. למעלה – אינו גולה. לאחריו, למעלה – גולה, למטון – אינו גולה.

אמר רבי יצחק: כל מילה ומילה לדעתיה. ישב על גבי מיטה ביום, ואין דרף התינוק לינתן על גבי המיטה ביום – גולה. בלילה, ודרף התינוק הנתון על גבי מיטה בלילה – אינו גולה.

ישב לו על גבי עריסה ביום, ודרף התינוק לינתן על גבי עריסה ביום – אינו גולה. בלילה, ואין דרף התינוק לינתן על גבי עריסה בלילה – גולה.

אמר רבי יוסי בר חנינה: היה עומד ומבקש עצים בחצירו, ונגנס הפועל ליטול שכרו, נתזה הפקעת עליו והזיקתו – חייב. ואם מת – אינו גולה, שאינו פועל.

ירוּשְׁלָמִי מַסְכֵּת מִכּוֹת – מְנַהֲרִין

וְהַסּוּמָא. אָמַר רַבִּי בָּא: מֵאֵן תִּנָּא סוּמָא? רַבִּי יוּדָה, דְּרַבִּי יוּדָה פּוֹמְרוּ מִכָּל מִצּוֹת הָאֲמֹרוֹת בְּתוֹרָה. דְּתַנִּין תַּפְּן: רַבִּי יוּדָה אָמַר: כּל שְׁלֵא רָאָה מְאֹרוֹת מִיָּמִיו – לֹא יִפְרוּשׁ אֶת שְׁמַע. הָא אִם רָאָה – פּוֹרְשׁ. וְשָׁנִיחֵן מִקְרָא אֶחָד דְּרִשׁוּ (במדבר לה, כג): **בְּלֹא רְאוּת**. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: לְרַבּוֹת אֶת הַסּוּמָא. רַבִּי יוּדָה אָמַר: פְּרַט לְסוּמָא.

מִחֲלָפָה שֵׁיטְתִּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה! תַּפְּן – הוּא אָמַר פְּרַט, וְכָא – הוּא אָמַר לְרַבּוֹת! אָמַר רַבִּי הִנֵּינָה בְּרִיהּ דְּרַבִּי הֲלָל: בְּיוֹשֵׁב בְּבֵית אָפֶל הִיא מִתְּנִיתָה! כִּד אָנּוּ אוֹמְרִים: הַיּוֹשֵׁב בְּבֵית אָפֶל לֹא יִפְרוּשׁ אֶת שְׁמַע! בְּרַם הֲכָא, **בְּלֹא רְאוּת** – לְרַבּוֹת אֶת הַסּוּמָא. מַה מִּקְיָמִין רַבְּנִין, **בְּלֹא רְאוּת**? לְהַבִּיא אֶת הַמִּסְכָּה בְּלִילָה.

הַלְכָה ו' מִתְּנִי לְאִיכֵן גּוֹלִין? לְעָרֵי מִקְלָמָא, לְשֵׁלֶשׁ שְׁבַעֲבָר תִּירְדוּ וְלִשְׁלֹשׁ שְׁבַעֲרִין כְּנַעֲנָא, שְׁנַצְאָמַר (במדבר לה, יד): **אֶת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ מִנְּעֵבֶר לְתִירְדוּ וְגו'.** עַד שְׁלֹא נִבְחָרוּ שְׁלֹשׁ שְׁבַעֲרִין יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיוּ שְׁלֹשׁ שְׁבַעֲבָר תִּירְדוּ

הַסּוּמָא – אֵינּוּ גּוֹלָה. דְּכַרִּי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: גּוֹלָה. הַשּׁוֹנָא – אֵינּוּ גּוֹלָה. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַשּׁוֹנָא נִהְרַג, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוֹעֵד.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: יֵשׁ שׁוֹנָא גּוֹלָה, וְיֵשׁ שׁוֹנָא שְׁאֵינּוּ גּוֹלָה. כּל שֶׁהוּא יִכּוֹל לֹמַר, לְדַעַת הֲרַג – אֵינּוּ גּוֹלָה. וְשְׁלֵא לְדַעַת הֲרַג – הָרִי זֶה גּוֹלָה.

גִּמְרָא אָמַר רַבִּי זְעִירָא: תִּנָּא רַבִּי שִׁילָא בַר בִּינָה: כְּלָפִי שְׁנַצְאָמַר (במדבר לה, יט): **גֹּאֵל הַדָּם הוּא יָמִית אֶת הַרְצָחָה**, תְּרִי מִי שֶׁהִכָּה אֶת בְּנוֹ – אֵין בְּנוֹ הַשְּׁנִי נַעֲשֶׂה גּוֹאֵל הַדָּם לְהַמִּית אֶת אָבִיו. אָבֵל אֶחָ שֶׁהִכָּה אֶת אָחִיו – אָחִיו הַשְּׁנִי נַעֲשֶׂה גּוֹאֵל הַדָּם לְהַמִּית אֶת אָחִיו.

תְּנִי רַבִּי לְעִזְרָא בֶן יַעֲקֹב: כְּלָפִי שְׁנַצְאָמַר: **גֹּאֵל הַדָּם הוּא יָמִית אֶת הַרְצָחָה**, תְּרִי מִי שֶׁהִכָּה אֶת בְּנוֹ – בְּנוֹ הַשְּׁנִי נַעֲשֶׂה גּוֹאֵל הַדָּם לְהַמִּית אֶת אָבִיו. אָבֵל אֶחָ שֶׁהִכָּה אָחִיו – אֵין אָחִיו הַשְּׁנִי נַעֲשֶׂה גּוֹאֵל הַדָּם לְהַמִּית אֶת אָחִיו.

וּמִנִּין אָפִילוּ אָמַר שְׁאֵינּוּ יִכּוֹל לְהַקְבִּילוּ? תִּלְמוּד לֹמַר (שם): **כְּפִנְעוּ בּוֹ הוּא יָמִיתֵנּוּ.**

ירוּשְׁלָמִי מַסְכֵּת מִכּוֹת – מְנַהֲרִין

כְּהֻנִּים מְסַפְּקוֹת לְחֵן מִהֵיחָא וְכִסּוּת, כְּדִי
שְׂלֵא יתְפַלְלוּ עַל בְּנֵיהֶם שְׂיִמּוּתוֹ.

נִיגְמַר דִּינּוּ, וּמַת כְּהֵן גְּדוּל – תְּרִי זֵה
אִינוּ גְּדוּלָּה. אִם עַד שְׂלֵא נְגַמַר דִּינּוּ מַת
כְּהֵן גְּדוּל, וּמִינּוּ אַחַר תְּהֻתִּינּוּ, וְלֹא אַחַר
מִיבֵן נְגַמַר דִּינּוּ – חֹזֵר בְּמִיתָתוֹ שֶׁל
שְׂנִי. נְגַמַר דִּינּוּ בְּלֹא כְּהֵן גְּדוּל, הַחֹזֵר
כְּהֵן גְּדוּל, וְכֵהֵן גְּדוּל שְׁהֵרַג – אִינוּ יוֹצֵא
מִשָּׁם לְעוֹלָם.

וְאִינוּ יוֹצֵא לֹא לְעֵדוּת מְצוּהָ, וְלֹא
לְעֵדוּת מְמוּן, וְלֹא לְעֵדוּת נְפֻשׁוֹת,
וְאִפִּילוּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לוֹ. וְאִפִּילוּ שֶׁר
צָבֵא יִשְׂרָאֵל בְּיוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה – אִינוּ
יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם, שְׁנַאָמַר (דְּבָרִים י"ט, ד):
שְׁמָה – שָׁם תִּהְיֶה דִירְתּוֹ, וְשָׁם תִּהְיֶה
מִיתָתוֹ, וְשָׁם תִּהְיֶה קְבוּרָתוֹ.

כְּשֵׁם שְׁהַעִיר קוֹלְטָת, כֶּךָ תִּחְוֹמָה קוֹלְטָא.
רוֹצֵחַ שְׂיִצֵּא חוּץ לְתַחֲוּם וּמְצֵאָא גּוֹאֵל
הַדָּם – רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמַר: מְצוּהָ
בְּיַד גּוֹאֵל הַדָּם, וְרִשׁוּת בְּיַד כָּל אָדָם.
רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמַר: רִשׁוּת בְּיַד גּוֹאֵל
הַדָּם, וְכָל אָדָם אֵין הֵיבִין עֲלָיו.

אֵילֵן שְׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ תְּתַחֲוּם וְנוֹפֵה
נוֹטָה חוּץ לְתַחֲוּם. אוּ עוֹמֵד חוּץ לְתַחֲוּם

קוֹלְטוֹת. שְׁנַאָמַר (שֵׁם שֵׁם, יג): שֵׁשׁ עָרֵי
מְקֻלָּט תִּהְיֶינָה – עַד שְׂיִהְיוּ שְׁלֹשְׁתָּן
קוֹלְטוֹת כְּאַחַת.

וּמְכוּוֹנּוֹת לְהֵם דְּרָכִים מִזּוֹ לְזוֹ, שְׁנַאָמַר
(דְּבָרִים י"ט, ג): תְּכִינּוּ לֶךְ הַדֶּרֶךְ וְשִׁלְשַׁתְּ
אֶת גְּבוּל אֲרֻצְיָה. וּמוֹסְרִין לוֹ שְׂנִי
תְלַמִּידֵי חֲכָמִים, שְׁמָא יִהְרַגְנוּ בְּדֶרֶךְ.
וַיְדַבְּרוּ אֵילָיו. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: אֵף הוּא
מְדַבֵּר עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, שְׁנַאָמַר (שֵׁם שֵׁם, ד):
זֶה דְבַר הַרְצֵחַ.

רַבִּי יוֹסִי בִּי יְהוּדָה אוֹמַר: בְּתַחֲוִילָה,

[דף ר' ע"ב]

אֶחָד שׁוֹנֵג וְאֶחָד מִזִּיד – מְקַדִּימִין לְעָרֵי
מְקֻלָּט, וּבֵית דִּין שׁוֹלְחִין וּמְבִיאִין אוֹתוֹ
מִשָּׁם. מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב מִיתָה – תְּרַגְוָהוּ,
וְשְׂלֵא נִתְחַיֵּב מִיתָה – פְּטָרוּהוּ.
וְשֶׁנִּתְחַיֵּב גְּלוּת – מְחֻזְרִין אוֹתוֹ
לְמִקְוָמוֹ. שְׁנַאָמַר (בְּמִדְבַר לֵה, כח): וְחֵשִׁיבוּ
אֹתוֹ הָעֵדָה אֵל עִיר מְקֻלָּטוֹ.

אֶחָד מְשוּחַ בְּשִׁמּוֹן הַמְּשֻׁחָה, וְאֶחָד
הַמְּרוּבָּה בְּכַגְדִּים, וְאֶחָד שְׁעֵבֵר
מִמְשֻׁיחוֹתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אֵף
מְשוּחַ מְלַחְמָה. לְפִיכָּה אִימוֹתֵיהֶן שֶׁל

ירוּשְׁלָמִי מַסְכֵּת מִכּוֹת – מְנַהֲרִין

(עד שלא) ואף על פי שהפרישו שכם בהר אפרים, לא היתה קולטת. הפרישו קרית יערים תחתיה, עד שכיבשו את שכם. (עד שלא) ואף על פי שהפרישו קדש בגליל, לא היתה קולטת. הפרישו גמלה תחתיה, עד שכיבשו את קדש.

ושלשת – שיהו משולשות, כדי שתהא מחברון ליהודה – כמחברון לשכם, ומחברון לשכם – כמשכם לקדש. נפלה אחת מהן – בונין אותה מאותו השבט. ומניין אף בשאר כל השבטים? תלמוד לומר: **שש**, שיהו מכוונות וקולטות פראשונות.

הערים הללו – אין בונין אותם לא ברכים גדולים ולא עיירות קטנות, אלא בינונית. אין בונין אותה אלא על השוק. אם אין שם שוק – עושין לשם שוק. אין בונין אותם אלא על הפנים. אם אין שם מים – מביאין לשם מים. נתמעטו דיוריהן – מביאין אחרים תחתיהן. אם אין שם אוכלוסין – מביאין לשם פהנים לזיים וישראלים.

ונופה נופה בתוף התחום – הכל הולך אחר הנופ.

הרג באותו העיר – גולה משכונתה לשכונתה. ובן לוי – גולה מעיר לעיר. רוצח שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו, יאמר להם: "רוצח אני". אמרו לו: "אף על פי כן" – יקבל מהן, ששואמר (שם): **וזה דבר הרצח**.

גמרא שלש עיירות הפריש משה בעבר הירדן. ומשבאו לארץ – הפרישו עוד שלש. אילו ואילו לא היו קולטות עד שכיבשו וחילקו. פינן שכיבשו וחילקו – נתחייבה הארץ בשמיטין ובכיבולות, והיו אילו ואילו קולטות.

שלש ערים שהפרישו בארץ ישראל – היו מכוונות כנגד שלש ערים שהפריש משה בעבר הירדן, בשתי שורות של פנים.

את חברון ביהודה – כנגד בצר במדבר. ואת שכם בהר אפרים – כנגד ראמות בגלעד. את קדש בגליל – כנגד גולן בפשן.

ירושלמי מסכת מכות – סנהדרין

וְאִיפְשָׁר? יוֹאֵב דְּכָתִיב בֵּיהּ (שמואל ב כג, ח): תַּחֲבַנְנֵנוּ רֵאשֵׁי הַשְּׁלֵשִׁי, הֲיָה מוֹעֵה בְּדָבָר זֶה? אָמַר רַבִּי תַנְחוּמָא: לְסַנְהֶדְרִין פְּרַח, פְּהֵדָא דְתַנִּי: תְּרוּגֵי בֵּית דִּין – נִכְסֵיהֶן לְיִירִשָׁיו, תְּרוּגֵי מַלְכוּת – נִכְסֵיהֶן לְמַלְכוּת. אָמַר יוֹאֵב: מוּטָב שְׂאִי־הֲרַג בְּבֵית דִּין וְיִירִשׁוּנִי בְּנִי, וְאֵל יִהְרַגְנִי הַמֶּלֶךְ וְיִירִשְׁנִי. כִּד שְׁמַע שְׁלֹמֹה בֶן, אָמַר: לְמִמּוֹנֵי אֲנִי צְרִידָה? מִיָּד, וְחִסְרֵת דְּמֵי חֲנָם (מלכים א-ב, לא) – אֵין מִמּוֹנֵי חֲנָם.

וַיִּשְׁלַח בְּיַד בְּנֵיהוּ וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיִּמְתְּהוּ וַיִּקְבַּר בְּבֵיתוֹ בַּמִּדְבָּר (שם). וְכִי מִדְּבַר הֲיָה בֵּיתוֹ? אֵלָּא לְלַמֶּדְךָ, שְׂכִינָן שְׁמַת יוֹאֵב שֶׁר צָבָא יִשְׂרָאֵל – נַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר. אֵין תִּימַר: שְׁהִיָּה בּוֹזֵז וּבּוֹנָה לְהֵן דִּימוּסִיּוֹת וּמְרַחֲצָאוֹת – שְׁבַת. וְאֵין תִּימַר: שְׁהִיָּה בּוֹזֵז וּמֹאכֵיל חֲכָמִים וְתַלְמִידֵיהֶם – שְׁבַח שְׂבָחִים. וּמַנִּין שְׁהִיָּתָה סַנְהֶדְרִין גְּדוּלָּה אֲצֵל הַמְּזֻבְּחָה? וְלֹא תַעֲלָה בְּמַעֲלַת עַל מְזֻבְּחֵי. וּמָה פְּתִיב תַּמּוּן? וְאֵלָּה הַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּשִׁים לְפָנֵיהֶם.

אֵין עוֹשִׂין בְּתוֹכָן לֹא בֵּית הַבַּד, וְלֹא בֵּית הַבְּצִירָה; דְּבָרֵי רַבִּי נְחֻמָּה. וְחֲכָמִים מִתִּירִין.

אֵין מַפְשִׁילִין בְּתוֹכָן חֲבָלִים, וְאֵין עוֹשִׂין בְּתוֹכָן כְּלֵי זְכוּכִית, בְּשִׁבִיל לְהַרְגִיל אֶת הַרְגֵּל לְשָׁם.

רַבִּי יוֹחָנָן שְׁלַח לְרַבְּנִין דְּתַמּוּן: תַּרְתִּין מִילִין אַתּוֹן אֲמַרִין בְּשֵׁם רַב, וְלִית אֵינּוֹן בְּנֵן אַתּוֹן אֲמַרִין בְּשֵׁם רַב: יַפֵּת תּוֹאֵר

[דף ז' ע"א]

לֹא הִתִּירוּ בַּהּ אֵלָּא בְּעִילָה רֵאשׁוּנָה בְּלַבַּד. וְאֲנִי אֹמַר: וְלֹא בְּעִילָה רֵאשׁוּנָה וְלֹא בְּעִילָה אַחֲרוּנָה – אֵלָּא לְאַחַר כֹּל הַמַּעֲשִׂים, וְאַחַר כֵּן תְּבוּא אֱלִיָּהּ וּבְעֵלְתָּה – אַחַר כֹּל הַמַּעֲשִׂים.

וְאַתּוֹן אֲמַרִין בְּשֵׁם רַב: סְבוּר הֲיָה יוֹאֵב, שְׁקַרְנֹת הַמְּזֻבְּחָה קוֹלְמָת. וְלֹא גָּגוּ קוֹלְמָת, וְלֹא שֵׁל שִׁילוֹ קוֹלְמָת. וְאֲנִי אֹמַר: לֹא מְזֻבְּחָה קוֹלְמָת, וְלֹא גָּגוּ קוֹלְמָת, וְלֹא שֵׁל שִׁילוֹ קוֹלְמָת, וְלֹא שֵׁל בֵּית הָעוֹלָמִים קוֹלְמָת, אֵין לָךְ קוֹלְמָת אֵלָּא שֵׁשׁ עָרֵי מַקְלָט בְּלַבַּד.

ירוּשְׁלָמִי מִסֶּכֶת מִכּוֹת – מִנְהַרְרִין

– תהא עת רצון, דכתיב: וְאִנִּי תַפְלְתִּי לְךָ ה' עַת רְצוֹן.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן:
בְּכָל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר דִּיבּוֹר –

[דף ז' ע"ב]

חידוש מקרא שם. והכתיב: וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים וכו'! גַּרְסָה.

מהו וַיִּשָׁב עִמָּם? רבנן דקיסרין בשם רבי שילה: שאם היה תלמיד חכם – עושים לו בית וועד.

שְׁלֹש עָרִים הִפְרִישׁ מִשָּׁה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן. מִשְׁבָּאוֹ לְאַרְצָא – הִפְרִישׁוּ עוֹד שְׁלֹשׁ. וְלַעֲתִיד לְבוֹא – מִפְּרִישֵׁי עוֹד שְׁלֹשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ – הָרִי תִשַׁע. אָבָא שְׁאוּל אָמַר: שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ – הָרִי תִשַׁע. וְעוֹד, הָרִי שְׁנַיִם עָשָׂר. רַבִּי נְהוֹרָאִי אָמַר: שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ – הָרִי תִשַׁע, וְעוֹד הָרִי שְׁנַיִם עָשָׂר. עַל הַשְּׁלֹשׁ – הָרִי ט"ו.

כְּתִיב: שֵׁשׁ עָרֵי מִקְלַט תְּהִינְנָה לָכֶם – שִׁיחַ שֶׁשְׁתֵּן קוֹלְמוֹת בְּאַחַת. וְתִימַר אָבִי?

תְּנִי, רַבִּי לִיעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: מִקְלַט מִקְלַט כְּתִיב בְּפֶרֶשֶׁת דְּרָכִים, כְּדֵי שִׁיחַא הַרְוֵצָה רוֹאֶה אֶת הַכְּתוּב וְהוֹלֵךְ.

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: כְּמִין יָד הָיְתָה מְרֹאֶה לְהֵן אֶת הַדֶּרֶךְ.

אָמַר רַבִּי פִּינְחָס: טוֹב וַיִּשָּׂר. לָמָּה הוּא טוֹב? שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל! וְלָמָּה הוּא יִשְׂרָאֵל? שֶׁהוּא טוֹב! עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ – שְׁמוֹרָה דֶּרֶךְ תְּשׁוּבָה.

שְׁאַלוּ לְחֻקָּהּ: חוּטָא, מַהוּ עוֹנֵשׁוּ? אָמְרוּ לָהֶם: חֲטָאִים תִּרְדַּף רַעְיָה. שְׁאַלוּ לְנְבוּאָה: חוּטָא מַהוּ עוֹנֵשׁוּ? אָמְרָה לְהֵן: הַנֶּפֶשׁ הַחַטָּאת הִיא תָמוּת. שְׁאַלוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: חוּטָא מַהוּ עוֹנֵשׁוּ? אָמַר לְהֵן: יַעֲשׂוּ תְשׁוּבָה וַיִּתְכַּפֵּר לוֹ. תִּינְנוּ דְכְּתִיב: עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ – יוֹרָה לְחֲטָאִים דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.

כְּתִיב: כַּצְּפוּר לְנֹד בְּדִרְזֹר לְעוֹף, כֵּן קָלַלְתָּ חֲנֹם לֹא תִבְא. וְתִימַר אָבִי! תִּיפְתָר: שְׁהִיָּה עַת וְעוֹנָה, כִּי דָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן חֶלְפָתָא: עֵתִים הֵן לְתַפְיִלָּה. אָמַר דּוֹד לְפָנָי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: רַבּוֹן הַעוֹלָמִים, בְּשַׁעָה שְׁאַנִּי מִתְּפַלֵּל לְפָנֶיךָ

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

לעולם, שגאמר שמה – שם תהא דירתו וכו'.

הלכה ז' מתני' ומעלות היו שבר ללויים; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: לא היו מעלים להן שבר. וחזר לשררה שהיה בה; דברי רבי מאיר. ורבי יהודה אומר: לא היה חזר לשררה שהיה בה.

גמרא תני: רבי יודה אומר: לפחלוקת ניתנו. רבי אומר: לבית דירה ניתנו, ותייא דרבי יוסי – ברבי מאיר [יודה], ודרבי יודה [מאיר] –

[דף ח' ע"א]

בדעתיה. דתנינן: מעלים היו שבר ללויים; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: לא היו מעלות שבר ללויים. רבא בשם רב יודה, רבי זעירא בשם מר עוקבא: אין מקדרין, אלא בחבל של חמישים אמה. רבי זירא בשם רב חסדא אומר: אין מקדרין לא בערי הלויים ולא במקום עגלה ערופה.

ותייא כמאן דאמר: אלק אמה – מגרש, ואלפים – תחום שבת. ברם,

ותייא כיי דמר רבי שמואל בשם רבי אהא: חמישה דברים חסר מקדש אחרון ממקדש ראשון, דכתיב (חגי א, ח): **עלו חזקו והבאתם עין וגו'.** עד **ואבבדו**. **ואבבדו** כתיב, חסר ה"א, אילו חמישה דברים שהחסר מקדש אחרון ממקדש ראשון, ואילו חזקו: אש, ארון, אורים ותופים, שמן המשחה, ורוח הקודש.

אמר אבוי: תלמיד חכם צריך לפרסם את עצמו. היד? בר נש דחכם חדא מיכלה [מסכת], ואזיל לאתרי, ואינון מייקרין ליה בד הוא חכם תרין מיכלה – צריך לומר לון: חדא מיכלא אנא חכים.

רב הונא אומר: אומר בשפה רפה, והימין פשוטה לקבל. מה טעמא דרבי יודה [יוסי]? **כי יחם לבבו.** אומר רבי אבהו: וחזר כמיתתו של שליש. אומר רבי אבהו: צרכו לדבר – שולחין ומביאין אותו משם. אומר רבי יוסי: מתניתא לא אמרה בן אלא אפילו ישראל צריכין לה, אפילו שר צבא פיואב בן צרויה – אין יוצא משם

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

השוחט והמעלה בהוין, והאוכל המין בפסח, והאוכל והעושה מלאכה ביום הכיפורים, והמפטם את השמן, והמפטם את הקמורת, והסוד בשמן המשחה, והאוכל נבילות וטרופות שקצים ורמשים. אכל טבל ומעשר ראשון שלא ניטלו תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדו.

כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב? רבי שמעון אומר: כל שהוא. וחכמים אומרים: בנות. אמר להן רבי שמעון: אין אתם מודין לי באוכל נבילה כל שהוא – שהוא חייב! אמרו לו: מפני שהוא כברייתא. אמר להן: אף היטה אחת – כברייתא.

הלכה ג' מתני' האוכל ביפורים עד שלא קרא

[דף ח' ע"ב]

עליהן, קדשי קדשים חוין לקלעים, קדשים קליו מעשר שני חוין לחומה, השובר את העצם בפסח טהור – הרי זה לוקה ארבעים. אבל המותר בטמא, והשובר בטמא – אינו לוקה ארבעים.

כמאן דמר: אלה מגרש, ואלפיים שדות וכרמים, כלום למדו לתחום שבת לא מתחום ערי לויים? לעיקר אין מקדרין, למפילה מקדרין! ומניין שלא יהו קוברין בערי הלויים? רבי אבהו בשם רבי יוסי בר חנינה: ומגרשיהם יהיו לכהמתם ולרכשם ולכל חיתם – לחיים ניתנו, ולא לקבורה ניתנו.

הדרן עלה פירק אלו הן הגולין

פירק שלישי

הלכה א' מתני' אלו הן הלוקין: הבא על אהותו, ועל אהות אביו, ועל אהות אמו, ועל אהות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנדה. אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לנתין ולממזר. אלמנה וגרושה – חייבין עליה משום שני שמות. גרושה וחלוצה – אינו חייב אלא משום שם אחד בלבד.

הלכה ב' מתני' הטמא שאכל את הקודש, והבא אל המקדש טמא, האוכל חלב ודם ונותר ופיגול וטמא,

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון אומר: אינו חייב עד שיכתוב שם השם, שנאמר (ויקרא יט) וכתבת קצקע לא תתנו בכם אני ה'.

הלכה ז' מתני' נזיר שהיה שותה בניין כל היום – אינו חייב אלא אחת. אמרו לו: "אל תשתה אל תשתה" והוא שותה –

[דף ט' ע"א]

חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא לפתים כל היום – אינו חייב אלא אחת. אמרו לו: "אל תיטמא, אל תיטמא", והוא מיטמא – חייב על כל אחת ואחת.

היה מגלח כל היום – אינו חייב אלא אחת. אמרו לו: "אל תגלח אל תגלח", והוא מגלח – חייב על כל אחת ואחת. היה לבוש בכלאים כל היום – אינו חייב אלא אחת. אמרו לו: "אל תלבש אל תלבש", והוא פושט ולובש – חייב על כל אחת ואחת.

הלכה ח' מתני' יש חורש תלם אחד וחייב עליו משום שמונה לאוין, החורש

הלכה ד' מתני' הנטיל אם על הכנים – רבי יהודה אומר: לוקה ואינו משלח. והכמים אומרים: משלח ואינו לוקה. זה הפלל: כל מצוה לא תעשה שיש בה קום ועשה – אין חייבין עליה.

הלכה ה' מתני' הקורח קרחה בראשו, והמקיף פאת ראשו, והמשחית פאת זקנו, והשורט שריטה אחת על הפות – חייב. שרט שריטה אחת על המשה מתיים, או המש שריטות על מת אחד – חייב על כל אחת ואחת.

על הראש – שתיים, אחת מיכן ואחת מיכן. ועל הזקן – שתיים מיכן ושתיים מיכן ואחת מלמטה. רבי אלעזר אומר: אם נטלן פולן כאחת – אינו חייב אלא אחת.

ואינו חייב עד שיוטלנו בתער. רבי ליעזר אומר: אפילו ליקטו במלקט או ברהיטני – חייב.

הלכה ו' מתני' הפותב פתובת קצקע, פתב ולא קצקע, קצקע ולא כתב – אינו חייב, עד שיכתוב וקצקע. בדין, ובכחול, ובכל דבר שהיא רושם.

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

[דף ט' ע"ב]

הלקה י"א מתני' כיצד מלקין אותו?
כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך.

וחזן הפנסת אחז בכנדי, אם נקרעו –
נקרעו, ואם נפרמו – נפרמו, עד שהוא
מגלה את לבו. והאבן נתונה מאחוריו,
חזן הפנסת עומד עליה. ורצועה של
עגל בידו, כפולה אחד לשנים ושנים
לארבעה, ושתי רצועות עולות
ויורדות בה. ידה טפה ורחבה טפה,
ומנעת על פי כריסו.

ומכה שליש מלפניו, ושתי ידות
מאחוריו. ואינו מכה אותו לא עומד
ולא יושב, אלא מוטף, שנאמר (דברים
כה) והפילו השפט והכהו לפניו וגו'.
והמכה, מכה בידו אחת בכל כוחו.

והקורא קורא: אם לא תשמר לעשות
את כל דברי התורה וגו' והפלא ה'
את מכתך ואת מכות וגו', וחוזר
לתחילת המקרא. ואם מת תחת ידו –
פטור. הוסיף לו רצועה אחת ומת –
הרי זה גולה על ידו.

בשור וחמור, והם מוקדשין, בכלאים
בפרם, ושביעית, ויום טוב, וכהן וגזיר
ואף בית הטומאה.

תנניה בן חנינאי אומר: אף הלובש
כלאים. אמרו לו: אינו השם. אמר להן:
אף לא תגזיר הוא השם.

הלקה ט' מתני' כמה מלקין אותו?
ארבעים חסר אחת. שנאמר (דברים כה)
במספר ארבעים, מיניין שהוא סמוך
לארבעים. רבי יהודה אומר: ארבעים
שלימות. ואיכן הוא לוקה את היתירה?
בין כתיפיו.

הלקה י' מתני' אין אומדין אותו
אלא במכות הראויות להשתלש.
אמדהו לקבל ארבעים, לקה מקצת
ואמרו שאינו יכול לקבל ארבעים –
פטור. אמדהו לקבל שמונה עשרה,
משלקה אמרו יכול הוא לקבל ארבעים
– פטור. עבר עבירה שיש בה שני
לאוי, אמדהו אומד אחד – לוקה
ופטור. ואם לאו – לוקה ומתרא וחוזר
ולוקה.

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות.

הלכה י"ג מתני' רבי חנינא בן גמליאל עקשיא אומר: רצה המקום ברוך הוא לזכות ישראל, לפיכך הרבה להן תורה ומצוות, שנאמר (ישעיה כב) **וי חפץ למען צדקו ויגדיל תורה ויאדיר.**

לא מצאנו בגמרא ירושלמית בפרק הזה

פליג פקא ופליקא לה מסכתא דמכות ביהמי שמיא ברוך רחמנא דפייגו מריש ועד קעו

הכרו עוף מסכת מכות ונדבר עליו, ועפון עוף מסכת מכות ודעמא עליו, לא תנשי מנה מסכת מכות ולא תתנשי מנה. לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאמי: (ג' פעמים) וזו בצו מלפניו ואלו אבותינו, שתהא תורתך אמת ומנו בעולם הזה, וקמה עמנו לעולם הבא: תנינא בר פפא, רמי בר פפא, תמן בר פפא, אקאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפסם בר פפא, רביש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא: הערב נא ואלו אבותינו את דברי תורה בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונתנה פלנו אנתנו וצאצאנו וצאצאי עמך בית ישראל פלנו יודעי שמך ויומני תורתך: מאיבי תסכמנו מצודה, כי לעולם היא לי: וזו לבי תמיס חסוד, למען לא אבול: לעולם לא אשכח פסודי, כי בם חיימנו ברוך אתה ו: לפדני חסוד: אמן אמן אמן סלה נעו: מודים אנתנו לפנך ו: אלו אבותינו ואלו אבותינו, ששמת חלקנו מיושב בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושב קרנות. שאנו משכימים והם משכימים, אנו משכימים לדברי תורה, והם משכימים לדברים בטלים, אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים וקמבלים שטר, והם עמלים ואינם מקבלים שטר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לטוי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרפה לא תקצו וימס, ואני אבטח בה: וזו בצו מלפניו ואלו אבותינו, ששמת דמים לסיים מסכת מכות, כן מעורבי להחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיים, ללמוד וללמד לשבור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורה באהבה: וזכות כל הספאים (אמוראים ותלמידי חכמים, יעמוד לי ויגדילי, שלא תמוש תחורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם, ותתקום בי, בהתהלךך מנהא אהר, בשכבך תשמר עליה, והקצות היא תשיחה: כי ירבו ימך, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בוימתה, בשמאלה עשר וקבדו: ו: עו לעמו וסו, ו: ויברך את עמו בשלום:

נתקלקל בין בריעי בין במים – פטור. רבי יהודה אומר: האיש – בריעי, והאשה – במים.

הלכה י"ב מתני' כל הייבי כריתות שלקו – נפטרו ידי כריתתן, שנאמר (דברים כח) **ונמלה אחיה לעיניו, משלקה** – הרי הוא כאחיה; דברי רבי חנינא בן גמליאל.

ומה אם העובר עבירה אחת – נפשו נימלת עליה. העושה מצוה אחת – על אחת בפה וכמה שתנינתן לו נפשו.

רבי שמעון אומר: ממקומו הוא למד, שנאמר (ויקרא יח) **ונכרתו הנפשות העושה מקרב עמם וגו'. ואומר (שם) אשר יעשה אתם האדם וחי בהם, הא, כל היושב ולא עבר עבירה – נותנין לו שכר פעושה מצוה.**

רבי שמעון ברבי אומר: הרי הוא אומר (דברים יב) **רק חזק לבלתי אבל הדים כי הדים הוא הנפש וגו',** ומה אם הדים שנפשו של אדם התה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן, הפורש מהן – על אחת בפה וכמה

ירוּשְׁלָמִי מַסְכַּת מִכּוֹת – סְנֵהֲדָרִין

הָרִי אֶחָד, אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים הָרִי
שָׁנִים, אִין בֵּית דִּין שְׁקוּל, מוֹסִיפִין
עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד הָרִי שְׁלֹשָׁה.

רְבִי אֹמֵר: בְּשָׁנִים הַפְּתוּב מְדַבֵּר. אֶתְהָ
אֹמֵר בְּשָׁנִים, אוֹ אִינוּ אֵלָּא בְּאֶחָד?
בְּשֶׁהוּא אֹמֵר: אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים
אִין פְּתִיב כְּאִן אֵלָּא אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן
אֱלֹהִים, אִין בֵּית דִּין שְׁקוּל, מוֹסִיפִין
עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד, הָרִי שְׁלֹשָׁה.

רְבִי אֶבְהוּ בְּעַי: וְכִרְבִּי דִינֵי מְמוֹנּוֹת
בְּחַמְשָׁה, וְשִׁינְמַר בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה.
אֲשַׁכַּח תְּנִי רְבִי חֲזַקְיָה: הוֹאִיל וְאִמְרָה
תּוֹרָה הַרוּג עַל פִּי מַטִּים, הַרוּג עַל פִּי
עֲדִים, מַה עֲדִים – שָׁנִים, אֵף מַטִּים –
שָׁנִים, אִין בֵּית דִּין שְׁקוּל – מוֹסִיפִין
עֲלֵיהֶן אֶחָד, הָרִי חַמְשָׁה.

[דף א' ע"ב]

לֹא הֵן גְּזִילוֹת הֵן חֲבֻלוֹת? אֲשַׁכַּח תְּנִי
רְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי וְאֵלָּה הַמְשַׁכְּמִים
אֲשֶׁר תְּשִׁים לְכַנְיָהֻם (שמות כא, א) אֶתְהָ
מִימַר לָךְ כְּפִשׁוּמָה דְקָרִיִיא, וְתִיִיא כְּרְבִי
יוֹסִי בַר חֲלַפְתָּא.

מַסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פָּרָק רֵאשׁוֹן

[דף א' ע"א]

הֲלָכָה א' מִתְנִי' דִינֵי מְמוֹנּוֹת –
בְּשִׁלְשָׁה, גְּזִלוֹת וְחֻבוֹת – בְּשִׁלְשָׁה, גְּזֵק
וְחֻצֵי גְּזֵק, תְּשִׁלוּמֵי כֶּפֶל, תְּשִׁלוּמֵי
אֲרָבָעָה וְחַמְשָׁה, הָאוֹנָב, וְהַמְּפֹתָה,
וּמוֹצִיא שֵׁם רַע – בְּשִׁלְשָׁה; דְּבָרֵי רְבִי
מֵאִיר, וְחֻכְמִים אֹמְרִים: הַמוֹצִיא שֵׁם
רַע – בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, מִפְּנֵי שֵׁישׁ בּוֹ
דִינֵי נְפֻשׁוֹת.

גִּמְרָא מִזֵּן תִּיתִי לִיהָ? וְחִיו אֵלָּה לְכַב
לְחַקַּת מִשְׁפָּט (במדבר לה, כט), הֵייתִי
אֹמֵר אֶחָד דִינֵי מְמוֹנּוֹת וְאֶחָד דִינֵי
נְפֻשׁוֹת בְּדְרִישָׁה וּבְחַקִּירָה. וּמִנִּין לְדִינֵי
מְמוֹנּוֹת שְׁהֵן בְּשִׁלְשָׁה? וְנִקְרַב בְּעַל
הַבַּיִת אֵל הָאֱלֹהִים (שמות כב, ז), רִיבָה
בְּהָ דִיִן אֶחָד עַד הָאֱלֹהִים (שם פסוק ח),
הָרִי שָׁנִים (שם) אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים,
הָרִי כְּאִן שְׁלֹשָׁה דְבָרֵי רְבִי יֹאשִׁיָהוּ.

רְבִי יוֹנְתָן אָמַר: הָרֵאשׁוֹן תְּחִילָה נְאֻמָּר
וְאִין דוֹרְשִׁין תְּחִילוֹת אֵלָּא עַד הָאֱלֹהִים

ירושלמי מסכת מכות – מנהדרין

מיהר לטמא – מה שעשה עשוי וישלם מביתו.

רבי בא בשם רבי אבהו: בשאמרו לו: הרי את מקובל עלינו בשנים. מה אנן קיימין? אם בשטעה ודנן משיקול הדעת, בדא מה שעשה עשוי? אם בשטעה ודנן דין תורה, בדא ישלם מביתו?

רבי בא בשם רבי אבהו: בשאמרו לו: הרי את מקובל עלינו בשלשה, על מנת שתדיננו דין תורה, וטעה ודנן בשיקול הדעת – ישלם מביתו, שהגים דעתו לדון יחידי דין תורה. דתנינן: אל תהי דן יחידי, שאין דן יחיד אלא אחד. אמר רבי יהודה בן פזי: אף הקדוש ברוך הוא אינו דן יחידי, שנאמר (מלכים א, כב, יט) **וְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם עִמָּד עָלָיו מוֹמִינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ**, אילו מטין לכה זכות, ואילו מטין לכה חובה. אף על פי שאין דן יחידי,

רבי יוסי בר חלפתא, אתון תרין בר גש מידון קומי. אמר ליה: על מנת שתדיננו דין תורה, אמר לון: אני איני יודע דין תורה, אלא היודע מהשבות – יפרע מאותן האנשים מקבלין עליכון מה דנא אמר לכון.

רבי עקיבה, כד הוה בר גש אזל בעי מידון קומיה, הוה אמר ליה הווי יודעין לפני מי אתם עומדין, לפני מי שאמר והיה העולם. שנאמר (דברים יט, יז) **וְעַמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הַרִיב לִפְנֵי ה', וְלֹא לִפְנֵי עַקִּיבָה בֶן יוֹסֵף!**

תני: קודם לארבעים שנה עד שלא חרב הבית – ניטלו דיני נפשות. וכימי שמעון בן שטח – ניטלו דיני ממונות. אמר רבי שמעון בן יוחי: בריך רחמנא דלינא חכים מידון.

שמואל אמר: שנים שדנו – דיניהם דין, אלא שנקראו בית דין חצופ. רבי יוחנן וריש לקיש תריהון מרין: אפילו שנים שדנו – אין דיניהון דין.

תמן תנינן: היה דן את הדין, זיכה את החייב, חייב לזכאי, טימא לפהור,

מסכת טהרות פרק תשיעי

א. חבר ועם הארץ שהיו שרויין בחצר, ושכחו כלים בחצר, הראוי ליטמא מדרס - טמא מדרס, והראוי ליטמא טמא מת - טמא מת. לזה סכה בפני עצמו ולזה סכה בפני עצמו, לזה מחיצה בפני פתחו ולזה מחיצה בפני פתחו, זה מניח כליו בתוך סכתו וזה מניח כליו בתוך סכתו, זה מניח כליו על גבי מחצתו וזה מניח כליו על גבי מחצתו - הכל טהורין. ורבי שמעון אומר: אף על פי שאין שם לא סכה ולא מחיצה - טהורין, שזה מניח לפני פתחו וזה מניח לפני פתחו. ולזה מחיצה או סכה לפני פתחו של חברו ולזה מחיצה או סכה לפני פתחו של חברו - הרי אלו טמאין, שלזה רשות לכנס ולזה רשות לכנס:

ב. חבר שהניח אוכלין ומשקין על גבי מעין וברד לשתות - טמאים, מפני שאחרים ממשמשין בהן. חבר שהניח מוכר אוכלין ומשקין על פתח חנותו, הניחן ונכנס - הרי אלו טמאים מפני שאחרים ממשמשים בהן:

ג. נאמנים עמי הארץ על טבילת טמא מת, ואין נאמנים על טבילת מדרס. חבר שמת והניח פרות - הולכים אחר רוב מכנסי, אם רב מכנסי תרומה - תרומה. הניח טהרות - הרי אלו טהורות. הניח כלים - הרי אלו טמאין, שאני אומר: זהו ולא שנו, או שנו ולא טבלו, או שמא לא זהו כל עקר. חבר שמת והניח פרות, אפלו אותן היום כנסן - הרי אלו בחזקת מתקנין:

ד. עם הארץ שקבל עליו והיו לו טהרות, ואמר: 'ברי לי שלא נטמאו', בזמן שהן עשויות על גבי אחרים - אסורות לו ואסורות לכל אדם. על גבי עצמו - מתרות לו ואסורות לכל אדם. רבי עקיבא אומר: אם מתרות לו - מתרות לכל אדם, ואם אסורות לכל אדם - אסורות לו. וכן עובד כוכבים שנתגבר והיה לו יין, ואמר: 'ברי לי שלא נטמא', בזמן שהוא עשוי על גבי אחרים - אסור לו ואסור לכל אדם. על גבי עצמו - מתרות לו ואסור לכל אדם. רבי עקיבא אומר: אם מתרות לו - מתרות לכל אדם, ואם אסור לו - לכל אדם - אסור לו:

ה. המאבד והמוצא ברשות היחיד ועבר עליהן לילה אחד - טמאין מדרס וטהורין מטמא מת. ורבי שמעון מטהר, שהיה רבי שמעון אומר: אבד מחט ומצא מחט - טהור, שאני אומר: מחט שאבד הוא מחט שמצא. ומודים חכמים לרבי שמעון במניח ושכח ברשות הרבים שאף על פי שעבר עליהן לילה אחת - אין טמאין מדרס, ובמניח ושכח ברשות היחיד ועבר עליהן לילה אחד - טמאין מדרס וטהורין טמא מת. המאבד והמוצא בתוך הבית - הרי זה טהור, מפני שהן בחזקת המשתמר:

ו. כלים שטוחין ברשות היחיד למעלה מעשרה טפחים - טהורין; דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר: אפלו למעלה ממאה אמות - טמאים. גגו של חבר למעלה בצד גגו של עם הארץ, חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות. אף על פי שעם הארץ יכול לפשט את ידו וליגע שם - הרי אלו טהורות. וכן בעובד כוכבים, אינו חושש משום יין נסוף. רבן

מסכת טהרות פ"ק עשירי

א. רבן גמליאל אומר: משתגמר מלאכתו. הגומר את זיתיו בני יומן - חזרונו לדברי בית שמאי ולדברי בית הלל. רבי יעקב אומר: מוחל - משקה הוא. ומפני מה טהרו מוחל היוצא מן הזיתים עד שלא תגמר מלאכתו? מפני שאינו רוצה בקיומו. ורבי שמעון אומר: מוחל - מי פרות הוא. ומפני מה טהרו מוחל היוצא משקת בית הבד? מפני שאי אפשר לו בלא צחצוחי שמן. המוחל היוצא מן השמן - טמא. מן המצטן - טהור. כנסו ועשאו שקת - טמא:

ב. העוטן זיתיו בשני הבדין, כיון שנגמר אחד מהן - הכשר לקבל טמאה. המוסק זיתיו בגליל העליון ועתיד להורידן לגליל התחתון, אם עד שלא מסקן חשב עליהן - טהורין. ואם משמסקן חשב עליהן - רבי מאיר מטמא, ורבן שמעון בן גמליאל מטהר. הגומר את זיתיו ועתיד למוכרן - טהורין. לחפותן בעלין - טמאים:

ג. הלוקח מצטן של זיתים מן העובד כוכבים, אם יש מסיק על פי האדמה - יעשו בטרהרה, ואם לאו - יעשו טמאה. ומשל ישראל - נאמן לומר: לא גמרתיו. היתה לו אום של זיתים ומבקש לעשותם בטרהרה, אף על פי שהיא עתיד להוסיף עליהן קב אחד או שני קבין - הרי אלו טהורין. ובלבד שלא יערים. ואם יערים - הרי אלו טמאין:

ד. העוטן זיתיו בפני עם הארץ ונעל וחתם - אינו חושש שמא יש שם מפתח אחר וחותם אחר. ואף על פי שבא ומצא מפתח פתוח וחותם מקלקל - טהור.

שמעון בן גמליאל אומר: גגו של חבר למעלה מגגו של עם הארץ, חבר שוטח שם פלים ומניח שם טהרות, ובלבד שאין עם הארץ יכול לפשט את ידו וליגע:

ז. נפל כליו בתוך בארו של עם הארץ - הרי זה טמא, וטהור בעליהו. רבי אליעזר אומר: משקה סרוח - הרי זה טהור. אמרו לו: אין המשקין יוצאין מידי הפרה ולא מידי הכלב. חטין היוצאין עם גללי הבקר, ושעורין היוצאין עם גללי הבמה, אף על פי שחשב עליהן לאוכלין - אין מטמאין טמאת אוכלין. כנסן לאוכלין - אין מטמאין טמאת אוכלין. גללין אף על פי שכנסן למשקין - בטלה דעתו. גזל שנפל לתוך הבור של גת, חשב עליו לעובד כוכבים - טמא, לכלב - טהור; דברי רבי יעקבא. ורבי יוחנן בן נורי מטמא. מעשה היה ונמנו עליו חמשה זקנים בלוד, וטמאיהו:

ח. ערכה שהיא טמאה ממשקה - אין לשין בה קמח של חלין, ואין עורכין בה בצק של תרומה. אבל אם רוצה, מביא קמח של חלין ועורף לתוכה בצק של תרומה, ובלבד שלא יהא בצק של תרומה נוגע בערכה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: המזחלה שהיא שותתת ויורדת משקין, וכא טמא והפסיקן, העליונים - טמאין מפני שהן גרוורין על גבי ידיו, והתחתונים - טהורין. (מקל שהיא מלאה משקין טופח - טמאין. ורבי יהודה אומר משם רבי יהושע: כיון שהשיקה למקנה - טהורה):

ח. גרגרין שנשרו במים, נעשו אום - רבי אלעזר אומר: אינן חבור. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: חבור. אם עד שלא נגמרה מלאכתן חשב עליהן ורצה לטול מהן בד אחד או שני בדין - בית שמאי אומרים: קוצה בטמאה ומחפה בטהרה ומוליך בטהרה לבית הבד. ובית הלל אומר: אף מחפה בטמאה. ובלבד שלא יעקר את כל האום, אלא מקום שנהגו להניח פדי בד - מניח פדי בד. פדי בדידה - מניח פדי בדידה. קתכו - מניח קתכו. ובלבד שלא יערים. ואם הערים - הרי אלו טמאים. ובלבד שלא יעקר את כל האום. ואם עקר כל האום - הרי אלו טמאין. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: אף על פי שעקר את כל האום - הרי אלו טהורים. והעוטן בבית הבד - כאלו עוטן בתוף ביתו:

מסכת טהרות פ"ק אחד עשר

א. הנה קוצה מן המעטן ומעלה לראש הגג, ונמצא שרץ בגג - המעטן טהור. נמצא במעטן - הגג טמא; דברי רבי. ורחמקים אומרים: נמצא בגג - אינו טמא אלא גג. במעטן - אינו טמא אלא מעטן. נמצא בגוש ובגג, בתוף שלשה ימים - המעטן טמא, לאחר שלשה ימים - המעטן טהור. הקורץ מקרצת מן העסה ונמצא שרץ במקרצת העסה - טהורה, בעסה המקרצת - טמאה; דברי רבי. ורחמקים אומרים: נמצא בעסה - אינו טמא אלא עסה. במקרצת - אין טמא אלא מקרצת. נמצא בתוכה של מקרצת - הכל טמא:

ב. המערה מפלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון - העליון טהור. בעליון -

חותם שאמרו, אפלו טיט ואפלו קיסם. הרי שם חורין וסדקין - אינו חושש שמא מושיט את הקנה ומסיטן. הרי שם חלונות של ארבעה טפחים - נדונין כפתחים:

ה. העוטן זיתיו בתוף ביתו - עושה להן מחיצה מן הארץ ועד הקורות. ובלבד שלא יהו ניסוטין מחמת המחיצה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היתה גבוה מן הארץ עשרה טפחים, אף על פי שאינה מגעת לקורות - טהורה. והעוטן בית הבד - כעוטן בתוף ביתו:

ו. מי שגמר את זיתיו - ישיר קפה אחת ויתננה לעיני הפנה או יוליך לו המפתח; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מיד. רבי יוסי אומר: כל אותו היום. ורבי שמעון אומר: מעת לעת. יתר על כן אמר רבי שמעון: אפלו גמר את זיתיו בשש שעות בערב שבת - יוליך לו את המפתח מיד, ולמוצאי שבת בשש שעות. רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המניח זיתים בכותש שימתונו שימלחום - שאינן מכשרין. על מה נחלקו? על שיהו נוחים לכתש, שבת שמאי אומר: מכשרין. ובית הלל אומר: אינן מכשרין:

ז. הזית שפצעו בידים טמאות - הכשר. סופתו במלח - לא הכשר. לידע אם יש בו שמן - לא הכשר. רבי יהודה אומר: הכשר. היתה לו אום של זיתים ועתיד להופכו, כיון שתקע בה את הזית אף על פי שיש בה גושין הרבה - הרי אלו אינן חבור. משתפכם נעשו אום - רבי יהודה אומר: אינן חבור. רבי יוסי אומר: חבור:

תוספתא

השלים

התחתון טמא; דברי רבי. וחקמים אומרים: נמצא שרץ בעליון - אינו טמא אלא עליון. בתחתון - אינו טמא אלא תחתון. נמצא פרווין על גבי פרווין, אף על פי שנגע בכביצה - אינו טמא. פרווין שעל גבי פרווין, אף על פי שנגע בכביצה - אינו טמא אלא מקום מגעו. כיצד הוא עושה? רבי אליעזר בן יעקב אומר משום רבי חנינא: עודהו השרץ שם - תוחב בהן קסמים:

יג. ענבים עד אימתי מטמאין טמאת אוכלין? עד שיהלכו. ומשהלכו בהן שתי וערב ונשפירו בהן גרגרין שלמים - מטמאין טמאת אוכלין. זיתים עד אימתי מטמאין טמאת אוכלין? עד שיטענו. ורבי שמעון אומר: עד שיטחנו. טחנן ונשפירו מהן גרגרין שלמים - מטמאין טמאת אוכלין. ואלו הן פריצי זיתים וענבים? היוצא מתחת הקורה. הגיפן מן הזיתים, כנסן לאוכלין - מטמאין טמאת אוכלין. והסרצנין והזגין אף על פי שכנסן לאוכלין - בטלה דעתו:

ד. השוקל ענבים בכף מאזנים אף על פי שהיין צף על גבי ידיו ואף על פי שחשב עליו - טהור. כנסן לתוך הכלי - טמא. הדורס ענבים בחביות אף על פי שהיין צף על גבי ידיו - טהור. וכן בעובד כוכבים, אינו חושש משום יין נסוד:

ה. הבורצר פרמו לשוק, אם לא מצא להן שוק - מחזירן לגת. ואף על פי שמוליכין בסלים טמאים ובקופות טמאות - טהורין. זיתים לשוק, לא מצא להן שוק מחזירן לבד אף על פי שמוליכין בסלין טמאין ובקופות טמאות - טהורין. זיתים

וענבים טהורין שנקנסו לרשות הגת - הכשרו לקבל טמאה:

ו. הלוקח משטיח של אדמה מישראל - יעשה בטהרה. מן העובד כוכבים - יעשה בטמאה, משטיח של עליון, בין מישראל בין מן העובד כוכבים - יעשה בטמאה. ורבי יוסי בריה יהודה אומר: משטיח של עליון כמשטיח של אדמה, מישראל - יעשה בטהרה, ומעובד כוכבים - יעשה בטמאה:

ז. הלוקח משטיח של אדמה מישראל לעשותו צמוקין - הרי זה עושה בטהרה. האוכל מן הסלים ומן המשטיח של אדמה, אבל והותר כסאה כסאתים וזרקן לגת, אף על פי שנופצן לגת והיין מנתז על גבי ענבים - טהור. וכן בעובד כוכבים, אין חושש משום יין נסוד. נפל ממנו גרגר יחיד, אם יש לו חותם - טהור, ואם לאו - טמא. במה דברים אמורים? בזמן שנגע במקום חותם, לא נגע במקום חותם - טהור. רבי יוסי בן כפר אומר משום רבי אלעזר: במה דברים אמורים? בזמן שנגע במקום המשקה, לא נגע במקום המשקה - טהור. רבי יוסי אומר: אפלו נפלה הימנו ארבעה וחמשה ביצים ודרסן פלן בבת אחת, משקה היוצא מהן - טהור, שפיין שדרס עליהן - בטלה, שאין למשקין במה יטמא. מי שהיה עומד ומדבר על פי הבור ונתזה צנורה מפיו, ספק הגיע לבור ספק לא הגיע, של שמן - ספקו טמא, של יין - ספקו טהור מפני שהכל הבור קולטת:

ח. הזולף את הבור בכל אחת ואחת, נמצא השרץ בראשונה - פלן טמאות.

תוספתא

השילם

באחרונה - היא טמאה וכלן טהורות. באמצעות, הימנה ולמטה - טמא, הימנה ולמעלה - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שבדק ולא כסה, או כסה ולא בדק. הנה בודקן ומכסן, ונמצא שרץ באחד מהן - הפל טמא:

ט. השרץ שנמצא צף על גבי שפת הבור של גת - ספקו טמא. לפועלים - ספקו טהור, מפני שזה ספק טמאה צפה. גת העליונה - רשות הרבים, והתחתונה - רשות היחיד. אימתי? בזמן שהרבים נכנסין בזו ויוצאין בזו. אבל אין שם אלא פתח אחד או פרצה אחת - זו וזו רשות היחיד:

י. מי שהיו גתיו ובדיו טמאין ומבקש לטהרן; הדפין והלולבין והענדשים - מדיחן והן טהורין. של נצרין ושל בצבוץ - צריך לנגבן. של שיפה ושל גמי - צריך לישן. כמה הוא מישן? שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מגת לגת ומבד לבד. רבי יוסי אומר: אם רצה לטהרן מיד - חולטן ברותחים או מולגן במי זיתים. רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יוסי: נותנן בצנינור שמימיו מקלחין ובמים שמימיו רודפים. כשם שהוא מנגב לזין נסך, כך הוא מנגב לטהרות:

מסכת מקואות פרק ראשון

א. אמר רבי נחמיה: מפני מה אמרו 'אם לא הדיח - טהור'? שאין המים שבגבא עלולין לקבל טמאה עד שיתלשו. הגביהן - רבו הטהורין על הטמאין. מפני מה אמרו 'אם הדיח - טמא'? הכשרו המים שבדיו ונטמאו, וטמאו את הכפר. רבי שמעון אומר: בין שהדיח בין שלא

הדיח - טמא, שאני אומר, שטפת המים טמאין נוגעות בכפר:

ב. גבא שנפל לתוכו זין דבש וחלב - הולכין אחר הרב. נפל לתוכו שמן אף על פי שהקפהו - הרי זה טמא, לפי שאי אפשר לו לצאת ידי צחצוחי שמן. זין של תרומה שנפל על גבי פרות - ידיחום והן מתרים. וכן שמן של תרומה שנפל על גבי פרות - ידיחום והן מתרין. נפל על גבי זין והקפה אותה - היין מתר. נפל על גבי הציר - יקפיאנו כדי שיבטל טעם שמן שבו:

ג. עוקת טיט ונגמיות שבפתחי חניות שברשות הרבים, בשעת הגשמים - הכל טהור. פסקו הגשמים - הרי הן כמי שפיכות. ושבשוקים - הולכין אחר הרב. מי שפיכות ומי גשמים שנתערבו בין בכלי בין בקרקע - טמאים. רבי יהודה ורבי שמעון אמרים: בכלים - טמאין, ובקרקע - טהורין. פסקו הגשמים, הקרובין לעיר ולדרך - טמאין, והרחוקין - טהורין עד שיהלכו רוב בני אדם. במה דברים אמורים? בגבא שאפשר לו לשתות ולא יהא מקום פרוסת רגליו נפרות. אבל גבא שאי אפשר לו לשתות עד שיהו מקום פרוסת רגליו נפרות, ומצא שם מקום פרוסת רגלי אדם, מקום פרוסת רגלי בהמה גסה - טמא. מקום פרוסת רגלי בהמה דקה - טהור:

ד. גבא שאין בו ארבעים סאה, ונפל לתוכו פחות משלשה לוגין מים שאובין - כשרים לחלין ולחלה ולתרומה, ולטול מהן לידים, וכשרין להקוות עליהן. גבא שאין בו ארבעים סאה, ונפל לתוכו פחות משלשה לוגין מים שאובין טמאים -

ארבעים סאה חסר קרטוב, ונפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין - פסולין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים, ופסולין להקוות עליהן. פחות משלשה לוגין, אפלו כלן טמאין, כיון שנתן לתוכו קרטוב אחד של מימי גשמים - טהורין. כשם שטהורין לטבילה - כך טהורין לכל דבר:

ו. למעלה מהן, מי תמצית שלא פסקו - שטמבילין בהן את המים, ואין מטבילין בהן אדם וידים וכלים. זה הפלל: כל מקום שאדם טובל - ידות וכלים טובלין בו. מקום שאין אדם טובל - אין ידים וכלים טובלין בו. ואלו הן מי תמצית: כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין. פסקו הגשמים וההרים בוצצין - הרי הן כמי תמצית. פסקו מלהיות בוצצין - הרי אלו כמי גבאין:

ז. החופר בצד הים, בצד הנהר, במקום הביצין - הרי הן כמי תמציות. החופר בצד המעין, כל זמן שהן באין מחמת המעין, אף על פי שפוסקין וחוזרים ומושכין - הרי הן כמעין. פסקו מלהיות מושכין - הרי הן כמי תמציות. מעין שמימיו מועטים ורבה עליו והרחיבו - מטהר באשברן ואינו מטהר בזוחלין, אלא עד מקום שיכול להלך מתחלתו. מקנה שנמדד ונמצא חסר, כל הטהרות שנעשו על גביו, בין שמקנה זה ברשות היחיד, בין שמקנה זה ברשות הרבים - טמאות למפרע. רבי שמעון אומר: ברשות היחיד - תולין, וברשות הרבים - טהור:

ח. אמר רבי שמעון: מעשה במגורה אחת של דיסקוס ביבנה שנמדדה

פסולין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים, וכשרים להקוות עליהן. ירדו גשמים, רבו ושטפו כדברי בית שמאי. וכדברי בית הלל: רבו אף על פי שלא שטפו. וכדברי רבי שמעון: שטפו אף על פי שלא רבו, כשרין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים וכשרים להקוות עליהן. כיצד רבו אף על פי שלא שטפו כדברי בית הלל? מקנה שהוא מחזיק ארבעים סאה, ובתוכו תשע עשרה סאה, ונפלו לתוכו פחות משלשת לוגין מים שאובין - טמאין, כיון שנפלו לתוכו עשרים סאה של מימי גשמים - טהורין מפני שרבו. כיצד שטפו אף על פי שלא רבו כדברי רבי שמעון? מקנה שהוא מחזיק עשרים ובתוכו עשרים סאה, ונפלו לתוכו פחות משלשה לוגין מים שאובין - טמאין. כיון שנפלו לתוכו סאה אחת של מימי גשמים - טהורין מפני ששטפו. וכמה שטפו? כל שהן:

ה. נפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין - פסולין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים, ופסולין להקוות עליהן עד שיצא מלואו. ירדו גשמים, רבו ושטפו כדברי בית שמאי. וכדברי בית הלל: רבו אף על פי שלא שטפו. וכדברי רבי שמעון: שטפו אף על פי שלא רבו - כשרין לחלה ולתרומה ולטול מהן לידים, ופסולין להקוות עליהן עד שיצא הימנו מלואו ועוד. ואיו הוא מלואו ועוד? מקנה שהוא מחזיק עשרים סאה, ובתוכו תשע עשרה סאה, ונפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין, ירדו גשמים ונתמלאו - לעולם הוא בפסולו עד שיצא ממנו מלואו ועוד, ועוד דבר מועט ממועט שלשה לוגין. מקנה שיש בו

ב. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת שְׂאִין בָּהֶם אַרְבַּעַיִם סָאָה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגְגִין מִיָּם שְׂאוּבֵינִי לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וַיְדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחַר כֵּךְ נִפְלוּ שְׁנַיִם וְאִינוּ יוֹדְעַיִם לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ - הֲרִינִי יְכוּל לְתַלּוֹת וְלוֹמַר: 'לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ רֵאשׁוֹנִים - שֶׁם נִפְלוּ שְׁנַיִים'. נִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגְגִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְאִינוּ יוֹדְעַיִם לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחַר כֵּךְ נִפְלוּ לְשְׁנַיִים, וַיְדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶם נִפְלוּ - אִינוּ יְכוּל לְתַלּוֹת וְלוֹמַר: 'לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ שְׁנַיִים - שֶׁם נִפְלוּ רֵאשׁוֹנִים'. אֶחָד שָׂישׁ בּוֹ אַרְבַּעַיִם סָאָה וְאֶחָד שְׂאִין בּוֹ אַרְבַּעַיִם סָאָה - הֲרִינִי אוֹמֵר לְתוֹךְ אַרְבַּעַיִם נִפְלוּ. אֶחָד שְׂאוּבִי וְאֶחָד כֶּשֶׁר - הֲרִינִי אוֹמֵר לְתוֹךְ שֶׁל שְׂאוּבִי נִפְלוּ:

ג. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת שְׂאִין בָּהֶן אַרְבַּעַיִם סָאָה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגְגִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְאִין יוֹדְעַיִם לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחַר כֵּךְ יָרְדוּ גִשְׁמִים וְנִתְמַלְאוּ, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שְׁלֹשׁ יָטְבַל בְּאֶחָד מֵהֶן, וְאִם טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק מִיָּם שְׂאוּבֵינִי לְמַקְנָהוּ. לְמָה זֶה דוּמָה? לְמִי שֶׁנִּשְׁטַמְאָת אַחַת מִזְדִּיּוֹ, וְאִין יוֹדְעַיִם אִי זוֹ הִיא, אוֹמְרִים לוֹ: שְׁלֹשׁ יַעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת בְּאַחַת מֵהֶן. וְאִם עָשָׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק זְדִים:

ד. שְׁנֵי מִקְנָאוֹת, בְּאֶחָד יֵשׁ בּוֹ אַרְבַּעַיִם סָאָה, וּבְאֶחָד אֵין בּוֹ, טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְּמֵאָה חֲמוּרָה, וְעָשָׂה טְהוֹרוֹת - תְּלוּיּוֹת. בְּשֵׁנֵי וְעָשָׂה - טְהוֹרוֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְלֹא עָשָׂה, בְּשֵׁנֵי וְעָשָׂה - טְהוֹרוֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְעָשָׂה, בְּשֵׁנֵי וְעָשָׂה - אֵלוֹ וְאֵלוֹ מִנְחוֹת. רֵאשׁוֹנוֹת - תְּלוּיּוֹת, וְהַשְּׁנִיּוֹת - טְהוֹרוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּטְמֵאָה חֲמוּרָה, אֲבָל בְּטְמֵאָה קְלָה - אֵלוֹ וְאֵלוֹ טְהוֹרוֹת. טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְּמֵאָה קְלָה וְעָשָׂה

וְנִמְצְאָת חֲסֵרָה, וְהָיָה רַבִּי טְרַפּוֹן מְטַהֵר, וְרַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא. אָמַר רַבִּי טְרַפּוֹן: הוֹאִיל וּמִקְנָה זֶה בְּחֻזְקַת טְהוֹרָה הוּא מְעוּלָם - לְעוּלָם הוּא בְּטְהוֹרָתוֹ, עַד שֶׁיִּדְוַע שְׁנִטְמֵא. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: הוֹאִיל וְטַמֵּא זֶה בְּחֻזְקַת טְמֵאָה, לְעוּלָם הוּא בְּטְמֵאָתוֹ עַד שֶׁיִּדְוַע שֶׁהוּא טְהוֹר. אָמַר רַבִּי טְרַפּוֹן: לְמָה זֶה דוּמָה? לְמִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמִקְרִיב עַל גְּבִי מְזַבַּח, וְנֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חֲלוּצָה - שֶׁעֲבוּדָתוֹ כְּשֶׁרָה. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: לְמָה זֶה דוּמָה? לְמִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמִקְרִיב עַל גְּבִי הַמְּזַבַּח וְנֹדַע שֶׁהוּא בְּעַל מוּם - שֶׁעֲבוּדָתוֹ פְּסוּלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן: אָתָּה מְקִישׁוֹ לְבַעַל מוּם וְאִנִּי מְקִישׁוֹ לְבֶן גְּרוּשָׁה וְלְבֶן חֲלוּצָה, נִרְאָה לְמִי דוּמָה, אִם דוּמָה לְבַעַל מוּם - נִלְמַדְהוּ מִבַּעַל מוּם! אִם דוּמָה לְבֶן גְּרוּשָׁה וְחֲלוּצָה - נִלְמַדְהוּ מִבֶּן גְּרוּשָׁה וּמִבֶּן חֲלוּצָה! רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִקְנָה פְּסוּלוֹ בְּעֵצְמוֹ, וּבַעַל מוּם פְּסוּלוֹ בְּעֵצְמוֹ, וְאֵל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה וּבֶן חֲלוּצָה שֶׁפְּסוּלוֹ מֵאַחֲרֵימֵי. מִקְנָה פְּסוּלוֹ בִּיְחִיד, וּבַעַל מוּם פְּסוּלוֹ בִּיְחִיד, וְאֵל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה וּבֶן חֲלוּצָה שֶׁפְּסוּלוֹ בְּבֵית דִּין. נִמְנוּ עָלָיו וְטַמְאוּהוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן: עֲקִיבָה! כָּל הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ - כְּפוֹרֵשׁ מִן הַחַיִּים:

מסכת מקנאות פ'ק שני

א. מִקְנָה שֶׁהִנִּיחוּ רִיקָן, וּבָא וּמִצְאוּ מֵלֹא - כְּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק מִיָּם שְׂאוּבֵימֵי לְמִקְנָה, וְחֻזְקַת הַמִּקְנָאוֹת - כְּשֵׁרוֹת. צְנוּר הַמְּקַלֵּחַ לְמִקְנָה, וְהַמְּכַתֵּשֶׁת נְתוּנָה בְּצִדּוֹ, סֶפֶק מִן הַצְּנוּר לְמִקְנָה, וְסֶפֶק מִן הַמְּכַתֵּשֶׁת לְמִקְנָה - פְּסוּל, מִפְּנֵי שֶׁהַפְּסוּל מוֹכִיחַ. וְאִם יֵשׁ בּוֹ רֵב מִקְנָה - כְּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק מִיָּם שְׂאוּבֵינִי לְמִקְנָה:

היחיד, את שיש בו דעת לשאול - ספקו טמא. ושאינ בו דעת לשאול - ספקו טהור. וברשות הרבים - שניהם תלויין:

ז. שני מקנאות של עשרים עשרים סאה, אחד שאוב ואחד כשר, הקר באחד מהן ועשה טהרות - טהורות. בשני ועשה - ישרפו. בראשון ולא עשה, בשני ועשה - ישרפו. בראשון ועשה - אלו ואלו מנחות, הראשון טהורות, והשניות ישרפו. שתי נשים שנתעסקו בצפור הראינה להוציא דם כסלע, ולאחר זמן נמצא על גבי זו כסלע ועל גבי זו כסלע - שתייהן מקלקלות:

מסכת מקנאות פ"ק שלישי

א. גסטרא שהיא משקעת בקרקע, בור וגת, וירדו גשמים ונתמלאו - הרי אלו פסולים, מפני שהן גוררין על גבי כלי. רבי אליעזר מכשיר, שאין המים שאובין פוסלין המקנה עד שיפלו לתוכו:

ב. הנה בראשו שלשת לוגין מים וירד וטבל במקנה והשלימה לארבעים סאה - כשר. סחטן לתוכו - פסול. הטביל בו את הסגוס וזבו הימנו שלשה לוגין מים במקנה - כשר. עקרו מתוכו - פסול. ורבי שמעון מכשיר, עד שיתכנו לתלש. רבי יהושע אומר: בין כף ובין כף ישבר. רבי יוסי אומר משום רבי יהושע: אף יטה, ובלבד שלא יערה. וכן הנה רבי יוסי אומר: זלף בידיו וברגליו שלשת לוגין למקנה - פסול. הוליכן עם הקרקע - כשר:

ג. לגיון העובר ממקום למקום, וכן בהמה העוברת ממקום למקום, זלפו בדיהם וברגליהם שלשה לוגין למקנה -

טהרות - טהורות. נטמא באמצע טמאה קלה וטבל בשני ועשה טהרות - אלו ואלו מנחות, הרי אלו מוכיחות. נאכלו ראשונות או נטמאו או שאבדו, עד שלא נעשו שניות - שניות טהורות. משנעשו שניות - שניות תלויות. טבל באחד מהן מטמאה חמורה, ועשה טהרות - תלויות. נטמא באמצע טמאה קלה, וטבל בשני ועשה טהרות - טהורות. נגעו אלו באלו, ראשונות - תלויות, ושניות - ישרפו. טבל באחד מהן מטמאה קלה, ועשה טהרות - טהורות. נטמא באמצע טמאה חמורה, וטבל בשני ועשה טהרות - תלויות. ואם נגעו אלו באלו, שניות - תלויות, ראשונות - ישרפו:

ה. שני מקנאות של ארבעים ארבעים סאה, אחד שאוב ואחד כשר, וטבל באחד מהן מטמאה חמורה ועשה טהרות - תלויות. בשני ועשה טהרות - טהורות. בראשון ולא עשה, בשני ועשה - טהורות. בראשון ועשה, בשני ועשה - אלו ואלו מנחות, ראשונות - תלויות, ושניות - טהורות. במה דברים אמורים? בטמאה חמורה, אבל בטמאה קלה - אלו ואלו תלויות:

ו. ירדו שנים וטבלו בשניהם, אחד טמא טמאה חמורה, ואחד טמא טמאה קלה, הטביל מטמאה חמורה - טמא, והטביל מטמאה קלה - טהור. אחד טמא טמאה חמורה, ואחד מקר; הטביל מטמאה חמורה - המקר טהור. אחד טמא טמאה קלה ואחד מקר - שניהן תלויין. למה זה דומה? לשני שבילין, אחד טמא ואחד טהור, והלכו שנים בשניהן, ועשה טהרות, באחד יש בו דעת לשאול, ובאחד אין בו דעת לשאול; ברשות

כָּשֶׁר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֶפְלוּ עָשׂוּ מִקְּנָה בְּתַחֲלָה - כָּשֶׁר. וְאֵיזָה טֵיט הַנִּמְדָּד עִם הַמַּיִם? רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: הַנִּמְדָּד בְּלוּג. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הַיּוֹצֵא בְּמִשְׁפָּךְ. וְאֵלוּ הֵן קִנְיַת הַמְּדָה - זֶה הַסְּלוּל. הַטֵּיט שֶׁבְּצַדִּין - עוֹלָה לְמַדַּת אַרְבָּעִים סָאָה, וְאֵין מִטְּבִילִין בִּהֶן. שְׁלֹשׁ גַּמְמִיּוֹת שֶׁבַּנְּחָל, הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתַּחְתּוֹנָה שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, וְהָאֲמָצְעִית שֶׁל אַרְבָּעִים סָאָה, וְסִילוֹן שֶׁל מֵים בְּתוֹכָן וְיוֹצֵא מֵהֶן, שֶׁל מֵימֵי רְגָלִים נִכְנָסֶת לְתוֹכָן וְיוֹצֵא מֵהֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רַבִּי מֵאִיר הֵיזָה אוֹמֵר: מִטְּבִילִין בְּעֲלִיּוֹנָה. וְאֵין אוֹמֵר: בְּתַחְתּוֹנָה. וְחֻקִּמִּים אוֹמְרִים: בֵּין זֶה וּבֵין זֶה אֵין מִטְּבִילִין אֶלָּא בְּאֲמָצְעִית, שְׂיֵשׁ בָּהּ אַרְבָּעִים סָאָה:

ד. שְׁתֵּי בְּרוּכוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, זֶה עַל גֵּב זֶה, וּבִרְכָה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת לָגִין בְּצַד הָעֲלִיּוֹנָה, וְנִפְתְּקוּ שְׁנֵיהֶן וּבָאוּ לְתַחְתּוֹנָה - כְּשָׂרִין, שְׂאֵנִי אוֹמֵר: 'שְׁלֹמוֹ אַרְבָּעִים סָאָה עַד שֶׁלֹּא יֵרְדוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין'. שְׁנֵי מִקְּנֹאוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, זֶה בְּצַד זֶה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין בְּתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן וְנִפְסְקוּ וּבָאוּ לְחֻבְרוֹ - כָּשֶׁר. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם נָטְלָה מִחִיצָה - פְּסוּל, אֲבָל רוּאָה אֵנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בְּמִקְּנָה שְׂאֵין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין וְחִלְקוּ לְשָׁנִים, שְׁזָה כָּשֶׁר לְהַקּוּוֹת עֲלָיו, וְזָה כָּשֶׁר לְהַקּוּוֹת עֲלָיו:

ה. שְׁנֵי מִקְּנֹאוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, אֶחָד שְׂאוֹב וְאֶחָד כָּשֶׁר, יֵרְדוּ שְׁנַיִם וְהִשְׂקוּם וְטָבְלוּ בִּהֶן, אֶפְלוּ אֲדָמִים וְהִלְפִּינוּם אוֹ לְבָנִים וְהֶאֱדִימוּם - הַטּוֹבֵלִין כְּמוֹ שְׁהֵיוּ, וְהַמִּקְּנֹאוֹת כְּמוֹ שְׁהֵיוּ. שְׁלֹשֶׁת לֹגִין שֶׁנִּפְלוּ בְּמִקְּנָה, וּבַעַל קְרִי הַחוּלָה שֶׁנִּפְלוּ עֲלָיו תִּשְׁעַת קַבִּין מַיִם, וְטָהוֹר

שֶׁנִּפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹשָׁה לֹגִין מַיִם שְׂאוֹבִין, אֲבָא יוֹסִי בֶּן חוּנִי אוֹמֵר: מְכַלֵּי אֶחָד מִשְׁנַיִם וּמִשְׁלֹשָׁה - מִצְטָרְפִין, וּמֵאֲרַבְּעָה אֵין מִצְטָרְפִין. בָּא לוֹ בְּמַיִם שְׂאוֹבִין חוּץ מִרֵאשֵׁי אֲצִבְעוֹתָיו - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטָהֵר, וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֶפְלוּ לֹא בָּא אֶלָּא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ - טַמָּא. בָּא רֵאשׁוֹ אֲכָל לֹא רַבּוֹ, רַבּוֹ אֲכָל לֹא רֵאשׁוֹ, אוֹ שֶׁבָּא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ מִלְמַעְלָה אוֹ מִן הַצַּד - טָהוֹרִין, עַד שֶׁיָּבֵא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ כְּדָרְכוֹ. מִקְּצַתָן שְׂאוֹבִין וּמִקְּצַתָן אֵינָן שְׂאוֹבִין, אוֹ שֶׁנִּפְלָ לְתוֹכוֹ יָיִן וְדָבֵשׁ וְחֵלֶב - טָהוֹר עַד שְׂיָהוּ כֵּלָן שְׂאוֹבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טָהוֹר וְהֵן טָהוֹרִין - נְטֻמָּאוֹ וְטַמְאוּהוּ. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: 'טַמְאֵנִי וְטַמְאֵתִיו':

ו. טָהוֹר שֶׁנִּפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹשָׁה לֹגִין מַיִם שְׂאוֹבִין - טַמָּא. נִפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ אֲכָל לֹא עַל רַבּוֹ, עַל רַבּוֹ אֲכָל לֹא עַל רֵאשׁוֹ, אוֹ שֶׁנִּפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ מִלְמַטָּה אוֹ מִן הַצַּד - טָהוֹר, עַד שֶׁיִּפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ כְּדָרְכוֹ. מִקְּצַתָן שְׂאוֹבִין וּמִקְּצַתָן אֵינָן שְׂאוֹבִין, אוֹ שֶׁנִּפְלָ לְתוֹכָן יָיִן, דָּבֵשׁ, וְחֵלֶב, טָהוֹר עַד שְׂיָהוּ כֵּלָן שְׂאוֹבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טָהוֹר וְהֵן טָהוֹרִין - נְטֻמָּאוֹ וְטַמְאוּהוּ. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: 'טַמְאֵנִי וְטַמְאֵתִיו'. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: בְּטָהוֹרִין - טָהוֹר, מִקָּל וְחֻמְרָה, וּמָה אִם בְּמִקּוֹם שֶׁעָשָׂה שְׂאֵר מִשְׁקִים כְּפַיִם לְפָסֵל אֶת הַגְּזִיָּה בְּשׂוֹתָהּ רַבִּיעִית - לֹא עָשָׂה אֶת הַטָּהוֹרִין כְּטַמְאִים. מִקּוֹם שֶׁלֹּא עָשָׂה שְׂאֵר מִשְׁקִין כְּפַיִם לְפָסֵל אֶת הַגְּזִיָּה בְּשְׁלֹשֶׁת לֹגִין - אֵינּוּ דִין שֶׁלֹּא עָשָׂה אֶת הַטָּהוֹרִין כְּטַמְאִין? הַשֵּׁיב אֲבָא יוֹסֵף הַחֲרָנִי: מִקְּנָה יוֹכִיחַ, שֶׁלֹּא עָשָׂה בּוֹ שְׂאֵר מִשְׁקִין כְּפַיִם, וְעָשָׂה בּוֹ אֶת הַטָּהוֹרִין כְּטַמְאִין. הַשֵּׁיב רַבִּי עַל דְּבָרֵי אֲבָא יוֹסֵף

תּוֹסֵפֶת

הַשָּׁלֵם

הַחֲרַנִי: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בַמִּקְוֵה - שְׁעֵשֶׂה
בוֹ אֶת הַצְּרוּפִין, תֹּאמַר בַּגּוֹף - שְׁלֹא עֲשֵׂה
בוֹ אֶת הַצְּרוּפִין?

מִסְכַּת מִקְוֹאוֹת פָּרָק רִבְעִי

א. טָבֵלָא שְׁנַתְנָה תַּחַת הַצְּנוּר לְהַדִּיחַ, וְכֵן
כָּלִים שְׁנַתְנֵן תַּחַת הַצְּנוּר לְהַדִּיחַ -
רֵאשׁוֹנִים רֵאשׁוֹנִים הַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טְמֵאָה.
שְׁלֵמוֹ אַרְבַּעִים סָאָה - הָרִי אֵלּוֹ טְהוּרִין.
צְנוּר שְׁחַקְקוּ וְאַחַר כֵּן קָבְעוּ - פּוֹסֵל אֶת
הַמִּקְוֵה. קָבְעוּ וּלְכַסּוֹף חֲקְקוּ - אֵין פּוֹסֵל
אֶת הַמִּקְוֵה:

ב. מִים הַנּוֹזְלִין מֵאֲלֵיהֶן, וּמִן הַיָּם וּמִן
הַנְּהָר, וְהַעוֹלִין בְּאַנְטִילֵיא - פּוֹסְלִין אֶת
הַמִּקְוֵה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
הַעוֹלִין מֵאֲלֵיהֶן - אֵינֶן פּוֹסְלִין אֶת הַמִּקְוֵה
לְפִי שְׁאֵינֶן נִתְלָשִׁין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
אוֹמֵר: גַּג שֵׁישׁ בְּרֵאשׁוֹ אַחַד וְעֶשְׂרִים
סָאָה שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים - מְמַלָּא בְּפִתְחָהּ
וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ תִּשְׁעַ עֲשָׂרָה סָאָה וּפּוֹתְקָן,
וּמַעֲרָבִין בְּחֶצֶר:

ג. הָיוּ אַרְבַּעִים סָאָה וּנְפַתְחָה, וּבָאוּ לְתוֹךְ
הַבַּיִת - כְּשֶׁרִין וְאֵין מְטַבִּילִין בָּהֶם, שְׁאֵין
מְטַבִּילִין בְּאֹוִיר. הִנֵּה רֵאשׁוֹ אַחַד מְגִיעַ
לְאַרְץ - מְטַבִּילִין בוֹ, שְׁאֵין מְטַבִּילִין
בְּאֹוִיר. גַּל הַנִּתְלָשׁ מִן הַיָּם וּמִן הַנְּהָר - אֵין
מְטַבִּילִין בוֹ, שְׁאֵין מְטַבִּילִין בְּאֹוִיר. וְאִם
הָיוּ שְׁנֵי רֵאשׁוֹן נוֹגְעִים בְּאַרְץ - מְטַבִּילִין
בָּהֶן, וְאֵין מְטַבִּילִין בְּפִיפִין:

ד. קִסְטָלִין הַמְקַלַּח מִים לְכַרְפִּין, אִם הִנֵּה
נִקּוּב כְּשִׁפּוּפְרַת הַנּוֹד - אֵין פּוֹסֵל אֶת
הַמִּקְוֵה. וְאִם לֹא - פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֵה. וְאִם
הִנֵּה מְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא מִן הַנְּקֹב וּלְמַטָּה -
פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֵה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים?
מִן הַצַּד, אֲבָל מִלְמַטָּה, אֲפִלּוֹ נִקּוּב כְּמַחַט

- אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֵה. הַלֵּכָה זֶה עָלוֹ
עָלֶיהָ בְּנֵי אִסְיָא שְׁלֹשׁ רְגָלִים בִּיבְנָה,
וּלְרַגְלָהּ הַשְּׁלִישִׁי, הַכְּשִׁירוּהוּ לָהֶם. אָמַר
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי: הַלֵּכָה זֶה הוֹרִיתִי
בְּרוּמֵי לְטַהֲרָה, וּכְשִׁבַּאתִי אֲצֵל חֲבָרִי,
אָמְרוּ לִי: יָפָה הוֹרִיתָ. פָּקַק בְּטֵיט וּבְבִנְיָן
- אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֵה. בְּסִיד וּבְגַפְסִיס -
פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֵה. עַל גְּבֵי הָאָרֶץ וְעַל גְּבֵי
סִיד וּבְגַפְסִיס, אוֹ שְׁמֵרַח בְּטֵיט מִן הַצְּדָדִין
- אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֵה:

ה. מַעֲזֵן הַיּוֹצֵא לְתַלְמִי, וּמִן הַתַּלְמִי
לְבִרְכָה, רֵאשׁוֹנִים רֵאשׁוֹנִים - הָרִי אֵלּוֹ
פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִשְׁאַבִּין. כִּיצַד עוֹשֶׂה?
נוֹקְבִין לְמַעֲזֵן שְׁתּוֹלֵיךְ עַל שְׁפָתוֹ כָּל
שֶׁהוּא, וְנִמְצָא מִים מוֹעֲטִין מִטְהַרִּין אֶת
הַמְּרַבִּין, מִזְחִלִין עַל גְּבֵי מַת; דְּבָרֵי רַבִּי
יְהוּדָה. מִים צְפוּי עַל גְּבֵי כָּל שֶׁהוּא -
מְטַבִּילִין בָּהֶן עַל רוּם כְּקַלְפַת הַשּׁוּם, וְעַל
רַחֵב כְּשִׁפּוּפְרַת הַנּוֹד:

ו. מַעֲזֵן שְׁמֵשׁוּף כְּנַדָּל, וְרַבָּה עָלָיו מִים
שְׁאוּבִין וְהִרְחִיבֵן - מְטַהֵר בְּאֲשַׁבְּרֵן וְאֵין
מְטַהֵר בְּזוֹחֲלִין, אֲלֵא עַד מְקוֹם שִׁיחָה
זְכוּל לְהִלָּף מִתַּחֲלָתוֹ. וְאִיזָהוּ חֲרַדְלִית?
מִי גְשָׁמִים הַבָּאִין בְּמַדְרוֹן, רוֹאִין אוֹתָן,
אִם יֵשׁ מִתַּחֲלָתָן וְעַד סוֹפֵן צְרוּף אַרְבַּעִים
סָאָה - מְטַבִּילִין בָּהֶן, וְאִם לֹא - אֵין
מְטַבִּילִים בָּהֶן; דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית
הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין מְטַבִּילִין בָּהֶן עַד
שִׁיחָה לְפָנָיו עַל אַרְבַּעִים סָאָה. וּמַעֲשֵׂה
בְּכוֹבָסִים שֶׁהָיוּ בִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהָיוּ גּוֹדְרִים
אוֹתָם בְּכָלִים וְטוֹבְלִין בָּהֶן. וְהַכֵּל מוֹדִים,
שְׁפָלִים שְׁגָדָר בָּהֶן לֹא הִטְבְּלוּ:

יין טייפערער חבֿר,
 סט זיך שוין בעסער?
 עסכאה אונט אונט אונט
 עס היילף

מעשה לעד

היסטארישע דורכברוך

אין די וועלט פון ערליכע
 אידישע ליין מאטריאל!

הערליכע מעשיות דערציילט
 דורכ'ן ראש ישיבה שליט"א

- מעשה לעד
 וועט אויפבויען
 די דרך ארץ און
 מידות טובות ביי
 די קינדער לעד
- מעשה לעד
 וועט הייזן די
 ריכטיגע וועג פאר
 אייערע קינדער
 צו זיין ברסל'ע
 קינדער לעד
- מעשה לעד
 וועט אויבבאקן
 אמונה אין די
 קינדער לעד
- מעשה לעד
 וועט אייג-
 געוואוינען
 דערן צו און
 פונעם אייבערשטן
 די מיילער פון די
 קינדער לעד

די מעשה לעד קינדער ביכל וועט בערן די זיין צו באקומען
 אין די נאנטע טאג ביי די מפיצים און ביי די קין הדפסה.

קחו ברכה אל תוך בתיכם!

<p>3</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ד 4</p>	<p>עלות השחר _____ 4:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קי"ח • ירושלמי: מכות ד • תוספתא: טהרות ט נ"ך: נחמיה ה-ו • רמב"ם: מקואות יא</p>
<p>4</p> <p>שני Monday</p>	<p>ה 5</p>	<p>עלות השחר _____ 4:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:39 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קי"ט • ירושלמי: מכות ה • תוספתא: טהרות י נ"ך: נחמיה ז-ח • רמב"ם: נזקי ממון א</p>
<p>5</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ו 6</p>	<p>עלות השחר _____ 4:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:39 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קכ • ירושלמי: מכות ו • תוספתא: טהרות יא נ"ך: נחמיה ט-י • רמב"ם: נזקי ממון ב</p>
<p>6</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר _____ 4:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 8:29 בבלי: יבמות קכא • ירושלמי: מכות ז • תוספתא: מקואות א נ"ך: נחמיה יא-יב • רמב"ם: נזקי ממון ג</p>
<p>7</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ח 8</p>	<p>עלות השחר _____ 4:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 8:29 בבלי: יבמות קכב • ירושלמי: מכות ח • תוספתא: מקואות ב נ"ך: נחמיה יג • דברי הימים א א • רמב"ם: נזקי ממון ד</p>
<p>8</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 8:11 הדלקת הנרות</p>	<p>ט 9</p>	<p>7:30 am תקופה</p> <p>עלות השחר _____ 4:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 8:29 בבלי: כתובות ב • ירושלמי: מכות ט • תוספתא: מקואות ג נ"ך: דברי הימים א ב-ג • רמב"ם: נזקי ממון ה</p>
<p>9</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 9:41 זמן מוצש"ק</p>	<p>י 10</p>	<p>חַקַּת, פּרָקָה</p> <p>עלות השחר _____ 4:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:41 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:07 שקיעה _____ 8:28 בבלי: כתובות ג • ירושלמי: סנהדרין א • תוספתא: מקואות ד נ"ך: דברי הימים א ד-ה • רמב"ם: נזקי ממון ו</p>

מַעַן דַּאֲרָף מִקִּיל זֵיין און גְּרִינגער מאַכן פֿאַר זײַנדיגע מַענטשן צו קענען
תְּשׁוּבָה טוֹן. (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אֹת תְּשׁוּבָה סִימָן י"ט)